

ERDÉLYI LAJKA

Ngs. Ramaszetter Róbert
MAGYARORSZÁG, I. Diszter 2. utca, Budapest

Főszerkesztő
DR. PAÁL ÁRPÁD

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak: Heltétlen: Egész évre 800, fél évre 400, negyedévre 250, egy hónapra 100 lei.
Magyarországon: Egész évre 30 P., fél évre 15 P., negyedévre 10 P.
Egyes szám ára 30 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Főmunkatárs
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

KÖZBESZÓLUNK

MANIU HELYETT VAJDA. Két erős történelmi név váltakozik ma a román belpolitika színpadán. Maniu keményen összeszorított szája, hallgatók arca nem fog többé vezéreként beszélni a nemzeti parasztpártnak. Maniu úgy tesz, mintha örökre vissza akarna vonulni a névtelen közlegénységbe.

A névtelenné válás már lehetetlen. Azonban a visszavonulás még lehetséges. Valami élve eltemetkezés ez, ami a találgatások, a mendemondák, a sugdosások özönét is mind fölidézi. A visszavonulás nyomán ez a kísértő jelenség a legfájdalmasabb részlet, ez az utána mutogatás a távozó hátába, a megszólítások ez a csunyasága.

Mi úgy hisszük, hogy tragikus mélységű okok tették szükségessé a változást. Maniu a távozással is e tragikus mélység áthidalására végzett köteleességteljesítést. Vajdának pedig szintén tragikus köteleességteljesítés volt, hogy olyan látszatba kerüljön, mintha Maniuval való csodás barátságát kettészakította volna.

Es a látszat akármit is mond, ez a barátság most a legsodásabb. Most, a tragikumok fölötti titkos, mélyen érzett továbbfolyással...

GYALÁZAT-E A MUNKA? Vannak vélemények, amelyek valami undorodó irtózatot akarnak elterjeszteni a kézimunka nemzeti kötelezettsége ellen. Németországban most akarják ezt rendszerré tenni, s így akarnak birodalomszerte új úthálózatokat építeni és házépítések tömegével új telepítvényeket, új otthonokat létesíteni. Mindezt azért, hogy a munkanélküliséget leküzdjék a munkásnak otthon adván, a hazáját is visszaadják.

A nemzetért való hasonló általános munkakötelezettség van még Bulgáriában. Ott is szeretnek dolgozni s így a rendszer bevált. Bizonyára másutt is beválik, ahol szeretnek dolgozni. Hogy a két kézzel való munka így általános kötelezettség lesz, erre csak annak izetlen érzés gondolnia, aki a hasznos testi fáradságtól elszakított. Aki fölényesen elnéz az izzadó ember fölött, míg maga valami szellemi munkában uraskodik. De a fölényességnek nincs igaza. A szellemi munkásnak is lelke mélyén el kell ismernie, hogy följöjjön az álla, ha testi munkás nem volna. Kár tehát úgy lebecsmérelni, s „kényszermunka” és „gályarabság” utalását felidézni a testi munka általános köteletsége ellen.

Érdekes! Az emberölésre való általános nemzeti köteletséget hősiességgnek nevezik. Az emberöltetésre irányuló munka általános köteletsége már csak „gályarabság” és „kényszer”. Pedig ha a munkát tartanak hősiességgnek, bizony rég boldog béke volna a világon!

REMLÁTÓK INTEZIK A VILÁG DOLGÁIT. Herriot volt és leendő francia miniszterelnök hazafelé hajózáva Amerikából, a partközépségen rádióüzeneteket küldött honfitársainak. Mondotta, hogy örvend, amiért Amerikát a háborús beavatkozásra megnyerhette egy „harmadik támadó” ellen. Mert az „erőszak” emelgeti a fejét, — mondotta Herriot.

Ez az „erőszak” rögeszméje igazán azért olyan bántó, mert a francia világvonatkozások révén minden népre kiható. Minden népet bizonytalanná tesz és ököibe szorított kezűvé.

Vajda Sándor a nemzeti-parasztpárt új elnöke

— Az ellenzék kormánybuktató akciót indít az elnökválság körüli pletykákkal —

Bukarest. Saját tud. A nemzeti parasztpárt elnöki tanácsa péntek délután hat órakor ült össze. *Mironescu* lakásán és elnöklete alatt hogy határozzon Maniu lemondásának ügyében.

Vajda közölte a tanácsal annak a levélnek a szövegét, amelyben Maniu bejelenti a pártelnökségről való lemondását. Ezután *Mihalache* vázolta az ezzel kapcsolatos eseményeket, majd *Popovici* részletezte a szavatai megbeszéléseket, kifejezésre juttatva, hogy Maniu lemondása visszavonhatatlan és minden kísérletezés, ami elhatározása megmáskítására irányulna, hiábavaló.

E közlések alapján a párt elnöki tanácsa elfogadta Maniu lemondását s aztán egyhangulag elhatározta, hogy Vajda Sándort fogja ajánlani a végrehajtó bizottságnak a párt új elnökévé való megválasztására.

Az ülés este 9 órakor ért véget.

A nemzeti parasztpárt elnöki tanácsa elhatározta még, hogy széleskörű felvilágosító propagandát fog végrehajtani a párt belső életében bekövetkezett változásokkal kapcsolatban s az egyes tagozatok vezetői részletes útmutatásokat fognak kapni erre vonatkozólag. Az

ellenzék viszont erősen szervezkedik, hogy a Maniu-estet kormánybuktató akcióra használja ki. Az első heves támadást *Goga* fogja intézni vasárnapi ploesti gyűlésén, amelyen úgy Maniu magatartását, mint a kormány politikáját éles bírálat tárgyává teszi.

Goga királyi kihallgatáson

Bukarest. Saját tud. *Goga* pénteken délután kihallgatáson volt a királynál. A kihallgatás másfél óráig tartott.

Változások a kormányban

Bukarest. Saját tud. A Curenutul értesülése szerint pénteken a kormány több tagja telefonbeszélgetést folytatott a nászúton lévő *Lugoseanuval* és arra kérték, vállalja a római követség vezetését, mert a kormány a jelenlegi követet, *Ghica* herceget, le akarja váltani. *Lugoseanu* állítólag a mai napon adja meg válaszát, hogy elfogadja-e a felajánlott méltóságot? Ha igen, akkor helyét az iparügyi minisztériumban *Voicu Nitescu* foglalja el. Az új földmívelésügyi miniszternek *Mihalachet* vették kombinációba, de ő tegnap határozottan kijelentette, hogy nincs szándékában belépni a kormányba.

Herriot visszaérkezett Amerikából

Schlacht német birodalmi bankkormányzó Amerikába érkezett

(Párizs). Pénteken este Herriot volt miniszterelnök az „Ile de France” hajóval megérkezett Le Havre kikötőjébe. Ott *Paul Boncour* külügyminiszter fogadta s Herriot a rendelkezésére bocsátott különvonaton még éjjel Párizsba érkezett.

Herriot a hajóról küldött rádióüzenete szellemében nyilatkozott a kikötőbe érkezésekor is. Örvend, hogy Amerikában *Roosevelt* elnöktől biztató nyilatkozatot kaphatott az amerikai semlegesség abbahagyásáról, ha Franciaországot támadás érné. Kéri honfitársait, hogy ne szakítsák szét az általa font új baráti szálakat. Szükség van a legnagyobb demokrata állam barátságára — mondotta Herriot — mert Európában emelgeti a fejét az erőszak.

Szűnjék meg a legyőzött államok további elnyomása

(Newyork). Schlacht német birodalmi bankkormányzó, mint a német birodalmi kormány kiküldötte Amerikába megérkezett. Megérkezése után a new-

yorki kikötőben megtartotta azt a már szokásossá váló rádió-beszédet, amivel előtte *MacDonald* és Herriot is köszöntötték az amerikai közönséget.

Schlacht azonban a banális tömjénezésen kívül egyebet is mondott Amerikának. Először is azt, hogy tulságosan a gazdasági szempontokra helyezik a fősúlyt, amikor a világ zilált állapotait rendezni akarják. Azonban nemcsak gazdasági válság van, hanem erkölcsi válság is és ezen kell segíteni.

Az erkölcsi szempontok hozzák magukkal azt a követelményt is, hogy szűnjék meg az a törekvés, amely a legyőzött államokat tovább is rabszolgaságban akarja tartani.

Ami a gazdasági kialakulást illeti, e tekintetben két út áll a világ előtt. Vagy elzárkózik minden állam egymás elől s berendezkedik mindenki az önmaga ellátására. Vagy pedig új piactereket nyitnak meg, amelyeken az egyes országok termelési fölöslege a többiek zavarása nélkül értékesíthető.

Macdonald siet a leszerelési konferencia megmentésére

(London). *MacDonald* angol miniszterelnök véleménye szerint a leszerelési konferenciának még a világgazdasági konferencia megnyitása előtt nyilvánvalóbb eredménnyel kell végződnie. Eppen ezért a legközelebbi napokban Genfbe utazik, hogy az ismét kátyuba jutott konferencia ügyét előbbre vigye.

Amerikába is Franciaország beoltotta az erőszak rémképét; most ott is a saját munkanélküliségük leküzdése helyett azon törik a fejüket, hogy „megint” hogyan avatkozzanak bele Európa dolgaiba.

Herriot a tengerbe nézett. A tenger tükrében a saját képét láthatta. Ezt a robusztus, terjedelmes, vasfejű francia polgárt nézhetette ő el feléje közeledő „erőszak” rémének. Pedig csak saját maga közeledett maga felé...

Világok harca a gazdasági hegemoniáért

(—ob—) Óriási küzdelem — valóságos gigantomachia — roppant arányai bontakoznak ki szemünk előtt. A küzdő felek nem kisebb hatalmasságok, mint az Északamerikai Unió és az angol világbirodalom. A dollár bírkózik a fontsterlinggel és a nagy összecsapásnak azt a kérdést kell eldöntenie: melyik legyen az egész világ fölött a gazdasági hegemonia. Ma még nehéz volna megjósolni: melyik küzdőfélnek jut a győzelem palmeája, mert a két tábor körülbelül egyenlő értékű tüzérségi anyaggal dolgozik. Amerikának legnagyobb ereje minden tradicionális gátlásoktól mentes, fiatalos energiája, amely alig felmérhető gazdasági felkészültségében nyilvánul meg. A brit világbirodalom ezzel szemben az ottawai egyezményre — erre a gazdaságpolitikai remekműre — támaszkodik, amely a szerves kapcsolatot emberileg belátható időtartamra biztosította az anyaország és javakban dúslakodó dominiumai között.

Annyi mindenesetre bizonyos, hogy a méreteiben és célkitűzéseiben egyaránt impozáns gyűrűkésnek felidézhető oka az évek óta pusztító gazdasági világválság, amelynek hullámai köztudomás szerint, a tengeren túli fiatal földrészre is átgyűrűztek. Amerika a legutóbbi évtizedekben a produktív képességnek példátlan magaslatára lendült. Mammütüzemeinek mechanizálásában a legnagyobb tökéletesség eljutott. Különféle „sweating” (izasztó) módszerek segítségével a teljesítőképesség maximumát préselte ki az emberi munkaerőből. Ezzel szemben viszont a világ minden népének fogyasztóképességét szerfölött megrendítette az az okatlan gazdaságpolitika, amely egyfelől szakadatlan „leépítések”ben — tehát a kereseti lehetőségek folytonos csökkentésében — másfelől pedig a vámsorompók szigorú lezárásában éli ki ma magát. Ehhez járult, hogy Amerika a legújabb időkig mereven ragaszkodott az európai népeket terhelő háborús adósságok könyörtelen behajtásához. Csak természetesen tehát, hogy ezt a merevséget Európa különféle külkereskedelmi retorziókkal igyekezett kivédeni. A vezérszólamot ebben az ádáz kakofóniában Anglia intonálta, amely végtére is az önvédelem művét az ottawai egyezményrel koronázta meg.

Ily viszonyok között az Északamerikai Unió legfontosabb, legfelvevőképesebb piacait elvesztette s a híres „prosperity” egyszerűen a ragyogó múlt emlékeinek tárházába került. A gigantikus méretű ipari üzemek hasztalan ontották a tömegárú hajórakományait: az összezsugorodott belföldi és internacionális fogyasztás nem képes többé felvenni a készleteket. Ennélfogva bekövetkezett a túltermelés, amely — a történelem tanubizonyosága szerint — minden gazdasági válságnak legfőbb előidéző oka.

Eppen úgy, mint a fertőző bacillusok és más elődsi mikroorganizmusok — a gazdasági válságok is rendkívül fejlődésképesek. Kezddjenek tehát akár mezőgazdasági, akár ipari, akár kereskedelmi téren, — a termelésnek és fogyasztásnak minden kategóriájában rövidesen elharapóznak. Az ipari és mezőgazdasági produkciója tekintetében már erősen leépített Amerika is arra eszmélt fel egy kritikusan, hogy a titokzatos betegség már hiteléletének pompás szervezetét marcangolja. Tekintélyes pénzügyi intézetek kénytelenek voltak fizetéseiket beszüntetni. A nagy tőzsdéken pánik tört ki és eluraglott a sokat emlegetett „bizalmi válság”.

A nagy „U. S. A.” ma már kénytelen beismerni, hogy gazdasági lerongyoltság szempontjából öreg földrészünkkel azonos mélypontra jutott. Pedig azt képzelte, hogy egész Európát a zsebében tartja. Európa — elsősorban Anglia — azonban már előbb feleszmélt s védelmi frontjait szorgalmasan építette: — úgy, hogy ezidőszent a két nagy küzdőfél erőviszonyai kiegyensúlyozottaknak tekinthetők.

A dollár és a font titáni harcát mindenki feszült figyelemmel kíséri világszerte. Elsősorban természetesen a valutaüzérek, akiknek aggodó szeme a tőzsdei árfolyamjegyzések lázmérőjére tapad. A kozmikum szempontjából azonban nem az ebben a nagy harcban a kérdés: vajjon a dollár, vagy a font valutavagjai veszítik-e el a játszmát, — hanem sokkal inkább az, hogy a mérkőzés győzteseként London, vagy Newyork kerül-e felül? Ha London győz, — Európának módjában fog állani, hogy az aktuális gazdaságpolitika legnehezebb problémáját: a háborús adósságok

Érdekes diplomáciai bonyodalom Görögország és Olaszország között egy újságcikk miatt

Mussolini és Szaloniki. Valószínűnek látszik, hogy félreértésről van szó

Athénből jelentik: Egész Görögországban nagy feltűnést kelt a párizsi „Figaró” egyik legutóbbi cikke, amely diplomáciai bonyodalomra vezetett Görögország és Olaszország között. Az említett lap azt állította cikkében, hogy Mussolini oly értelmű nyilatkozatot tett egy francia képviselő előtt, mintha Olaszországnak szándéka volna Szalonikit Olaszország birtokába juttatni. A közlemény folytán a görög külügyminiszter felkereste az athéni olasz követet és felvilágosítást kért Mussolini e nyilatkozata felől. Egyben elmondotta a külügyminiszter azt is, hogy a görög kormány meg van győződve arról, hogy Mussolini

ilyen kijelentést nem tett és valószínűleg valami félreértésről van szó.

Az olasz követ megnyugtató választ adott a görög kormány számára és ez alkalommal hosszas tanácskozás folyt le a görög külügyminiszteriumban.

Politikai körökben azt beszélik, hogy valószínűleg elcserélte a francia lap Sebenicó dalmát város nevét Szalonikival, amely franciául Salonicónak hangzik. Ismerve a franciák közmondásos földrajztudását, ez a tévedés nem is látszik valószínűtlennek és az is kétségtelen, hogy Olaszország gazdasági érdekei tényleg inkább Sebenicóhoz fűződnek, mint Szalonikihez.

„Egyborravalórendszer”-rel, meghosszabbított zárórával és olcsó árakkal kedveskednek a vendéglősök a Budapesti Nemzetközi Vásár látogatóinak

— Keszey Vince vendéglős ipartestületi elnök nyilatkozata —

Özönlenek már a külföldiek és a vidékiek Budapestre, a szombaton kezdődő Nemzetközi Vásárra. Május 1 óta féláron lehet Budapestre jönni, azóta zsufolva érkezik minden vonat, egyre jobban megtelnek a szállodák, egyre nagyobb a kávéházak, az üzletek, a vendéglők forgalma. Minden szakma felkészül a nagy forgalom akadálytalan lebonyolítására, legjobban azonban a szállodás és vendéglősipar, amely kétségtelenül legnagyobb idényét köszönheti a vásárnak. Keszey Vince, a Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestületének elnöke, a szakma készülődéséről a következőket mondta:

— Tudjuk, hogy szállodákban nem marad szoba üresen és az éttermek is megtelnek. Természetesen mindent elkövetünk, hogy a vendégek jól érezzék magukat, se szobára, se ételre-italra, se kiszolgálásra panaszkodjanak.

Minden törekvésünk arra irányul, hogy visszavágyjanak Budapestre. Alaposan fel is készültünk arra, hogy mindenkinek jót nyújtsunk, még pedig olcsón. Az olcsóság érdekében történt, hogy most majdnem minden budapesti szálloda és vendéglő bevezeti az „egyborravaló-rendszert”. A vendég ne legyen kénytelen 3—4 borravalót adni. A közönség érdekében eszközöltük ki, még pedig a Budapesti Nemzetközi Vásár vezetőségének segítségével, a záróra meghosszabbítását. Meg van már az engedélyünk arra, hogy éjszaka 2 óra helyett 3 óráig tarthatjuk nyitva helyiségeinket s zenélni is 3 óráig szabad. Várható forgalmához képest ki-ki gondoskodott megfelelő kisegítő-szemlélyzetről is. Így mindenkit megnyugtathatunk afelől, hogy a vásár külföldi és vidéki látogatói jól érzik majd magukat Budapestben.

Kis Svájcot lát Romániában, ha **Menyháza fürdőn tölti a nyarat!**

Előszekzon: június 1-től július 5-ig. Utószekzon: aug. 21-től szeptember 30-ig.

Az elő- és utószekzon legkellemesebb és legolcsóbb. Legmodernebb melegfürdők! 50%-os vasuti jegykedvezmény! — Kerjen azonnal prospektust! Vasut-, posta- és telefonállomás. Saját villanyvilágítás.

Moneasa — Menyháza-fürdő: lakás és háromszori étkezés, igények szerint, 80—100 lei.

Májusban és szeptemberben is használható szabad uszoda 23 fokos erősen rádiumtartalmu, kristálytisztá, természetes meleg forrásvízzel táplálva.

A jegyek Sebes CFR. állomásig váltandók és megőrzendők!

Cim: Fürdőigazgatóság Băile Moneasa, jud. Arad.

Miseruhák,

pluvialék, velumok, albák stb. legolcsóbb beszerzési forrása:

Oberbauer A. Utóda

Magyarország legrégebbi templomberendező és zászlókészítő vállalata

Budapest, IV. Váci-utca 41. sz.

Alapítási év 1863. Tel. 83-3-44.

70 éves cég.

fizetésének kérdését kedvezően oldja meg. Ellenkező esetben azonban ki leszünk szolgáltatva Amerika bankárszellemeinek, mely — mint tapasztalati tények igazolják — nem sok könyörületet ismer.

Világok harca a gazdasági hegemoniáért

(—ob—) Óriási küzdelem — valóságos gigantomachia — roppant arányai bontakoznak ki szemünk előtt. A küzdő felek nem kisebb hatalmasságok, mint az Északamerikai Unió és az angol világbirodalom. A dollár bírkózik a fontsterlinggel és a nagy összecsapásnak azt a kérdést kell eldöntenie: melyik legyen az egész világ fölött a gazdasági hegemonia. Ma még nehéz volna megjósolni: melyik küzdőfélnek jut a győzelem palmaága, mert a két tábor körülbelül egyenlő értékű tüzérségi anyaggal dolgozik. Amerikának legnagyobb ereje minden tradicionális gátlásoktól mentes, fiatalos energiája, amely alig felmérhető gazdasági felkészültségében nyilvánul meg. A brit világbirodalom ezzel szemben az ottawai egyezményre — erre a gazdaságpolitikai remekműre — támaszkodik, amely a szerves kapcsolatot emberileg belátható időtartamra biztosította az anyaország és javakban dúslakodó dominiumai között.

Annyi mindenesetre bizonyos, hogy a méreteiben és célkitűzéseiben egyaránt impozáns gyűrűzésnek felidézhető oka az évek óta pusztító gazdasági világválság, amelynek hullámai köztudomás szerint, a tengeren túli fiatal földrészeire is átgyűrűztek. Amerika a legutóbbi évtizedekben a produktív képességnek példátlan magaslataira lendült. Mammutüzemeinek mechanizálásában a legnagyobb tökéletességig eljutott. Különféle „sweating“ (izzasztó) módszerek segítségével a teljesítőképesség maximumát préselte ki az emberi munkaerőből. Ezzel szemben viszont a világ minden népének fogyasztóképességét szerfölött megrendítette az az okatlan gazdaságpolitika, amely egyfelől szakadatlan „leépítések”-ben — tehát a kereseti lehetőségek folytonos csökkentésében — másfelől pedig a vámsorompók szigorú lezárásában éli ki ma is magát. Ehhez járult, hogy Amerika a legújabb időkig mereven ragaszkodott az európai népeket terhelő háborús adósságok könyörtelen behajtásához. Csak természetes tehát, hogy ezt a merevséget Európa különféle külkereskedelmi retorziókkal igyekezett kivédeni. A vezérszólamot ebben az ádáz kakofóniában Anglia intonálta, amely végtére is az önvédelem művét az ottawai egyezményrel koronázta meg.

Ily viszonyok között az Északamerikai Unió legfontosabb, legfelvevőképesebb piacait elvesztette s a híres „prosperity” egyszerűen a ragyogó múlt emlékeinek tárházába került. A gigantikus méretű ipari üzemek hasztalan ontották a tömegáruk hajórakományait: az összezúgrodott belföldi és internacionális fogyasztás nem képes többé felvenni a készleteket. Ennélfogva bekövetkezett a túltermelés, amely — a történelem tanubizonyosága szerint — minden gazdasági válságnak legfőbb előidéző oka.

Eppen úgy, mint a fertőző bacillusok és más élősejti mikroorganizmusok — a gazdasági válságok is rendkívül fejlődésképesek. Kezdődjenek tehát akár mezőgazdasági, akár ipari, akár kereskedelmi téren, — a termelésnek és fogyasztásnak minden kategóriájában rövidesen elharapóznak. Az ipari és mezőgazdasági produkciója tekintetében már erősen leépített Amerika is arra eszmélt fel egy kritikus napon, hogy a titokzatos betegség már hiteléletének pompás szervezetét marcangolja. Tekintélyes pénzintézetek kénytelenek voltak fizetéseiket beszüntetni. A nagy tőzsdéken pánik tört ki és eluralgott a sokat emlegetett „bizalmi válság”.

A nagy „U. S. A.” ma már kénytelen beismerni, hogy gazdasági lerongyoltság szempontjából öreg földrésznünkkel azonos mélypontra jutott. Pedig azt képzelte, hogy egész Európát a zsebében tartja. Európa — elsősorban Anglia — azonban már előbb feleszmélt s védelmi frontjait szorgalmasan építette; — úgy, hogy ezidőszent a két nagy küzdőfél erőviszonyai kiegyensúlyozottaknak tekinthetők.

A dollár és a font titáni harcát mindenki feszült figyelemmel kíséri világszerte. Elsősorban természetesen a valutaüzérek, akiknek aggodó szeme a tőzsdei árfolyamjegyzések lázmerőjére tapad. A kozmikum szempontjából azonban nem az ebben a nagy harcban a kérdés: vajjon a dollár, vagy a font valutavagjai veszítik-e el a játszmát, — hanem sokkal inkább az, hogy a mérkőzés győzteseként London, vagy Newyork kerül-e felül? Ha London győz. — Európának módjában fog állani, hogy az aktuális gazdaságpolitika legnehezebb problémáját: a háborús adósságok

Miseruhák,

pluvialék, velumok, albák stb. legolcsóbb beszerzési forrása:

Oberbauer A. Utóda

Magyarország legrégebb templomberendező és zászlókészítő vállalata

Budapest, IV. Váci-utca 41. sz.

Alapítási év 1863. Tel. 83-3-44.

70 éves cég.

fizetésének kérdését kedvezően oldja meg. Ellenkező esetben azonban ki leszünk szolgáltatva Amerika bankárszellemének, mely — mint tapasztalati tények igazolják — nem sok könyörületet ismer.

Érdekes diplomáciai bonyodalom Görögország és Olaszország között egy újságcikk miatt

Mussolini és Szaloniki. Valószínűnek látszik, hogy félreértésről van szó

Athénből jelentik: Egész Görögországban nagy feltűnést kelt a párizsi „Figaró” egyik legutóbbi cikke, amely diplomáciai bonyodalomra vezetett Görögország és Olaszország között. Az említett lap azt állította cikkében, hogy Mussolini oly értelmű nyilatkozatot tett egy francia képviselő előtt, mintha Olaszországnak szándéka volna Szalonikit Olaszország birtokába juttatni. A közlemény folytán a görög külügyminiszter felkereste az athéni olasz követet és felvilágosítást kért Mussolini e nyilatkozata felől. Egyben elmondotta a külügyminiszter azt is, hogy a görög kormány meg van győződve arról, hogy Mussolini

ilyen kijelentést nem tett és valószínűleg valami félreértésről van szó.

Az olasz követ megnyugtató választ adott a görög kormány számára és ez alkalommal hosszas tanácskozás folyt le a görög külügyminiszteriumban.

Politikai körökben azt beszélik, hogy valószínűleg elcserélte a francia lap Sebenicó dalmát város nevét Szalonikival, amely franciául Salonicónak hangzik. Ismerve a franciák közmondásos földrajztudását, ez a tévedés nem is látszik valószínűtlennek és az is kétségtelen, hogy Olaszország gazdasági érdekei tényleg inkább Sebenicóhoz fűződnek, mint Szalonikihez.

„Egyborravalórendszer”-rel, meghosszabbított zárórával és olcsó árakkal kedveskednek a vendéglősök a Budapesti Nemzetközi Vásár látogatóinak

— Keszey Vince vendéglős ipartestületi elnök nyilatkozata —

Özönlenek már a külföldiek és a vidékiek Budapestre, a szombaton kezdődő Nemzetközi Vásárra. Május 1 óta féláron lehet Budapestre jönni, azóta zsufolva érkezik minden vonat, egyre jobban megtelnek a szállodák, egyre nagyobb a kávéházak, az üzletek, a vendéglők forgalma. Minden szakma felkészül a nagy forgalom akadálytalan lebonyolítására. Legjobbiban azonban a szállodás és vendéglősipar, amely kétségtelenül legnagyobb idejét köszönheti a vásárnak. Keszey Vince, a Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestületének elnöke, a szakma készülődéséről a következőket mondta:

— Tudjuk, hogy szállodákban nem marad szoba üresen és az éttermek is megtelnek. Természetesen mindent elkövetünk, hogy a vendégek jól érezzék magukat, se szobára, se ételre-italra, se kiszolgálásra panaszkodni ne le-

gyen. Minden törekvésünk arra irányul, hogy visszavágyjanak Budapestre. Alaposan fel is készültünk arra, hogy mindenkinek jól nyújtsunk, még pedig olcsón. Az olcsóság érdekében történt, hogy most majdnem minden budapesti szálloda és vendéglő bevezeti az „egyborravaló-rendszert”. A vendég ne legyen kénytelen 3—4 borravalót adni. A közönség érdekében eszközöltük ki, még pedig a Budapesti Nemzetközi Vásár vezetőségének segítségével, a záróra meghosszabbítását. Meg van már az engedélyünk arra, hogy éjszaka 2 óra helyett 3 óráig tarthatjuk nyitva helyiségeinket s zenélni is 3 óráig szabad. Várható forgalmához képest ki-ki gondoskodott megfelelő kiszolgáló-személyzetről is. Így mindenkit megnyugtathatunk afelől, hogy a vásár külföldi és vidéki látogatói jól érzik majd magukat Budapestben.

Kis Svájcot lát Romániában, ha **Menyháza fürdőn tölti a nyarat!**

Előszézon: június 1-től július 5-ig. Utószézon: aug. 21-től szeptember 30-ig.

Az elő- és utószézon legkellemesebb és legolcsóbb. Legmodernebb melegfürdők! 50%-os vasuti jegykedvezmény! — Kerjen azonnal prospektust! **Vasut-, posta- és telefonállomás. Saját villanyvilágítás.**

Moneasa — Menyháza-fürdőn: lakás és háromszori étkezés, igények szerint, 80—100 lei.

Májusban és szeptemberben is használható **szabad uszoda** 23 fokos erősen rádiumtartalmu, kristálytiszt, természetes meleg forrásvízzel táplálva.

A jegyek Sebes CFR. állomásig váltandók és megőrzendők!

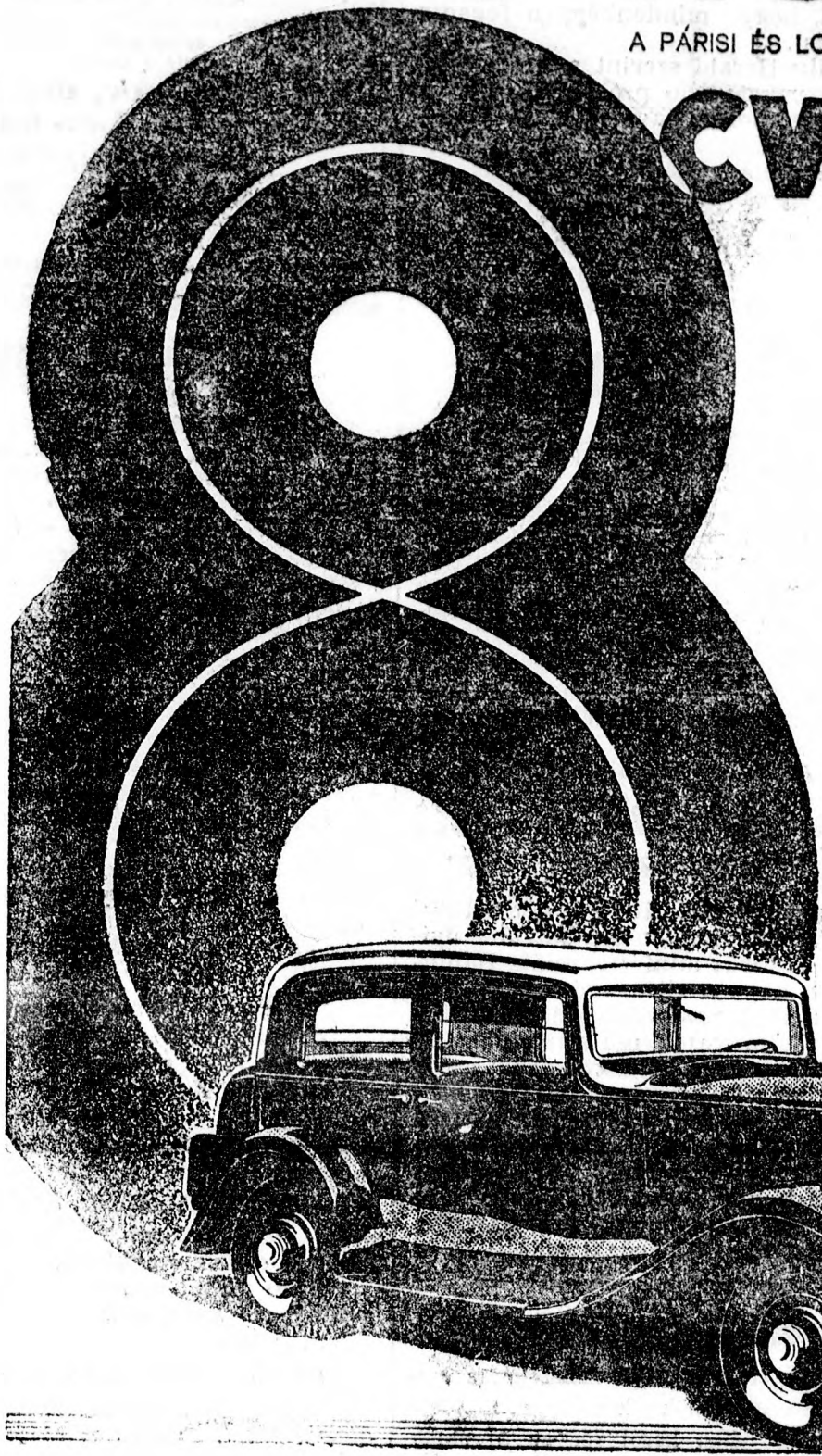
Cim: Fürdőigazgatóság Băile Moneasa, jud. Arad.

Gy
öt

Szalm
ramaross
zsef 18 é
Ferenc as
nyai házt
János 22
nagybány
lést tartot
Ferenc k

ÚJ AUTÓ

A PÁRISI ÉS LONDONI SZALÓNOK SZENZÁCIÓJA

CV AZ ÚJ 8 LÓEROS CITROËN

A „LEBEGŐ MOTOR”

teljesen kiküszöböli a rázkódást és a vezetésképtelenséget kollektívá teszi.

A SYNCHRONIZÁLT SEBESSÉGVÁLTÓ lehetővé teszi a lökés nélküli sebességváltást. A második sebesség teljesen szelvénytelen.

KIFOGÁSTALAN TARTÁS

4 „Houdalle” amortizőr, thermostátikus szabályozással és a gummik a legalacsonyabb nyomással.

A CSÖBŐL KÉSZÜLT ALVÁZ

három és félszer akkora szilárdságu, mint bármely más eddigi gyártmány.

„MONOPIÉCE” KAROSSZÉRIA TELJES EGÉSZÉBEN ACÉLBŐL

A legalkalmasabb ujtás az utasok biztonságára. Legnagyobb kényelem. Modern vonalak.

„SÉCURIT ABLAKOK

a szélkakók által okozható sebesülést teljesen kizárják.

SZÁMOS ÉS FÉNYŰZŐ KIVITELŐ ALKATRÉSZ

Vezérképviselő Románia részére:
SOCIÉTÉ GÉNÉRALE POUR L'ÉTRANGER S. A.
 AUTOGARAJUL „CICLOP”
 București I, Bd. Take Ionescu 8, Tel. 213/97

CITROËN

Gyorsított eljárással hoztak ítéletet öt nagybányai kommunista fölött

Szatmár. Saját tud. Fögel Adolf 22 éves máramaroszigeti cipőfelsőrészkesztő, Kuttira József 18 éves bányai vasesztorgályos, Preiszler Ferenc asztalos és Katz Ella 22 éves nagybányai háztartásbeli április 28-án este Breban János 22 éves Phönix vegyigéari laboráns nagybányai lakásán kommunista jellegű gyűlést tartottak. A nagybányai rendőrség Weber Ferenc komissár vezetésével rajtuk ütött, be-

szelgetésüket kihallgatta, valamennyiüket letartóztatta a lakásban talált nagymennyiségű kommunista röpiratot, újságot és könyvet elkobozta. Az öt letartóztatottat csendőrszolgálat gyalog Szatmárra hozták, ahová a közben éhségsztrájkba lépő kommunisták teljesen legyengülve érkeztek meg. Ügyükben a módosított Marzescu-féle rendtörvény alapján tartott fő tárgyalást a szatmári törvényszék Popu-

Bocianu tanácsa és egész délelőtt tartó tárgyalás és az ügyész közel 2 óras vádbeszéde után délután 3 órakor mondott ítéletet. Az ítélet szerint a bíróság négy vádlottat bűnösnek találta az államrend elleni izgatás büntetében és ezért Breban Jánost és Katz Ellát 2 évi 6 hónapi fegháza, 8-8000 lei pénzbüntetésre, Fögel Adolfot és Kuttira Józsefet 2 évi fegháza és 5-5000 lei pénzbüntetésre ítélte. Az elítéltek politikai jogait öt évre felfüggesztették. Preiszler Józsefet bizonyítékok hiányában a bíróság felmentette. Az elítéltek valamennyien fogva maradnak. Az ítélet ellen úgy az ügyész, mint a vádlottak fellebbeztek.

Hitler külön kiküldöttje Amerikában

Rosenberg német külügyi sajtófőnök javaslatot visz a békerevizióra

Londonból jelentik: Rosenberg német birodalmi külügyi sajtófőnök pénteken este Londonba érkezett s egy hétig fog az angol fővárosban tartózkodni. Rosenberg ideutazása előtt Baldwin helyettes miniszterelnökkel történtek az utazás felől megbeszélések. A londoni német követség pedig ujabban arra kérte az angol illetékes köröket, hogy a német nemzeti szocialista párt kiküldöttjét hivatalosan fogadják. A külügyi államtitkárság azt

válaszolta, hogy mindenképpen fogadja Rosenberget.

A Daily Herald szerint a német sajtófőnök a békerevizió problémájának a megoldására hozott javaslatot. E javaslat szerint Németországnak Lengyelország visszaadná a danzigi korridorot, viszont a nyugati hatalmak segítségével Lengyelországot Szovjetukrajnának az a részével kártalanítják, amely a régi lengyel királysághoz tartozott.

Éjszakai házkutatás után több vasgárdistát letartóztattak Kolozsváron

Kolozsvár. Saját tud. Szombat reggelre virradón nagy lármá verte fel a Főtéren csendjét. Csendőrök és rendőrök több hiányosan öltözött fiatalembert kísérték a központi rendőrség felé. Bukarestből érkezett utasítás alapján a szigorú éjszakai házkutatást tartott a vasgárdisták helyiségében, ahol sok kompromittáló adatot találtak, amelyek szerint nagy zsidóellenes tüntetésre és

rombolásokra készültek. Megtalálták a vezetőség teljes névsorát és lakáscímét is. A rendőrség ezeket sorra felkereste lakásaikon és letartóztatta őket. Többen ellenszögöltek, a rendőrök is bántalmazták, némelyek nem akartak felöltözni, ezeket éjszakai ruhában kísérték a központi rendőrségre. A rendőrvezető értesítése szerint további letartóztatások is lesznek.

Székeltyárgyú darabok a budapesti Kamara Színházban

Budapestről jelentik: A Kamara Színház legközelebb „Cifraszóttos” cím alatt erdélyi bemutatót rendez. A műsor részei: Kapuzabé, Görgeteg, Siratók és Szivárvány a havason. Egytől-egyik régi, vagy most élő erdélyi író munkája, s a szereplők is mind erdélyiek. A főszerepet Ignác Rózsi, az Erdélyből felkerült fiatal színész játszja.

Ítélet a temesvári kommunista-pörben

Temesvár. Saját tud. A montsre-kommunista perben a pénteki tárgyalást a vád- és védbeszédök töltötték ki. Stoica katonai ügyész a letartóztatottakat a kommunista-forradalom előkészítésével vádolta. Valamennyi vádlott számára öt évtől tíz évig terjedő börtönbüntetést kívánt. Indítványozta, hogy a hadbírósg javítófogházba utalja valamennyit. A védők felmentő ítéletet kértek, bizonyítékok hiányában. Szombat délelőtt hirdették az ítéletet a hadbírósg elnöke. Mind a húsz vádlottat bűnösnek mondta ki, kommunista forradalom előkészítésére irányuló tevékenység miatt. Klein Juliát és Wolf Jánost 6-6 évi fegyházra ítélték, Spitzer Károlyt, Magyar Tibort, Ozmán Sulit, Fejér Antalt, Sveta Danilát 5-5 évi, Sipos Vil-mát, Ugrovetz Matildot 4-4 évi, Barany Jánost, Magyar Eszti, Rozenberg Tibort, Pál Ilonát, Kuldán Jánost 3-3 évi, Müller Kálmánt, Novák Ignácot, Kovács Mátyást, Adok Miklóst 2-2 évi, Hlary Sándort 1 évi és a 17 éves Sik-jed Istvánt félévi fegyházra ítélték a hadbírósg.

Figyelem!

A „MAGYAR URIASSZONYOK LAPJA”-ban május 1-én egy szenzációs új regény kezdődött. Ne mulassza el ezt a közérdekű és közhasznú célt szolgáló leg-szebb magyar folyóiratot mielőbb megrendelni.

Megjelenik havonta háromszor.

Megrendelhető és mutatványszámot küld:

Török János Oradea,

Casuja postálá 47.

Megnyilt a Budapesti Nemzetközi Vásár

Budapestről jelentik: A nemzetközi árumintavásárt szombaton délelőtt nyitotta meg Gömbös miniszterelnök. Rámutatott arra, hogy a világgazdasági válság között is a mezőgazdasági kiállításon a magyar földművesek mutatták be élni-akarásukat, most a mintavásáron pedig a magyar ipar és kereskedelem bizonyítja be kiapadhatatlan alkotmányát. A vásár iránt óriási az érdeklődés. Valamennyi európai államnak van egy-egy pavillonja. Mindenik európai iparkamara elküldötte delegátusát, sőt még a tengerentúrról is érkeztek érdeklődők.

Új elnök Lengyelországban

Varsóból jelentik: Mint ismeretes, a lengyel köztársasági elnök kormányzati ideje lejárt. A jövő héten kerül sor az új elnök megválasztására.

Hetek óta tartó találgatás után most végre tisztázódott a kérdés, ki lesz az új elnök. A kormányparti sajtó értesülése szerint a parlament ismét Moscicki Ignácot, a jelenlegi elnököt jelöli és választja meg.

Mégis a bulgár határnál épül az új Duna-híd

Bukarest. Saját tud. Mirto közlekedésügyi miniszter egy szakértőbizottság élén hajókirándulást tett a Dunán, hogy a jugoszláv küldöttséggel egyetértve megállapítsa, melyik pontnál épüljön fel az új Duna-híd? A híd most már kétséget kizáróan Tignestinél, 14 kilométernyire a bulgár határtól fog épülni. Egy milliárd leibe fog kerülni, aminek felét a jugoszláv állam fedezi. Román részről Bruckner mérnök, vezérfelügyelő, jugoszláv részről Niko Martinovics mérnök vezetik a munkálatokat.

Hét bányavárost pusztított el a tornádó. Newyorkból jelentik: Alabamában óriási tornádó söpört végig, amely hét bányavárost elpusztított. Huszonkét halottja, kétszáz sebesültje van a katasztrófnak. Az anyagi kár is óriási.

Templomberendezések, templomfelszerelések.

(Miseruhák, helyhek, ciboriumok, monstrantiák, gyertyatartók, oltárkeresztek, füstölők, zászlók stb. Oltárok, szószékek, szobrok, keresztelőkútak stb.)

Reverendák, címádák, cingulusok, Leo gallérok kegytárgyak.

ECCLESIA R. T.

Budapest, IV. Váci-utca 59. Telefon 84-0-46. Ajánlatot, mintákat készséggel küldünk.

Vidéki szemlélődés

CSAK SZIGORUAN! Az Erdélyi Lapok egyik számában olvasom: „... Érdekes, hogy amikor a tanácsülés megnyitása után, — amikor még Blasian Viktor dr, a műegyetem rektora elnökölt — Pogány László főszek. szót kért, a szót megvonták tőle azzal, hogy indítványát írásban terjessze be. Ez állásfoglalás mellett még akkor is kitartottak, amikor kijelentette, hogy közérdekű ügyről van szó, amelynek adatait csak közvetlenül a gyűlés előtt szerezte meg”.

Ez történt Temes-Torontól nagytanácsban. Az ilyen szigorú és következetes elnöknek és tanácsnak bizonyára nincsen tudomása arról a kis esetről, amit itt elmondok.

Egy szigorú családapa, aki következetesen ragaszkodik a házi paragrafusok megtartásához, egyebek mellett azt is törvénybe irtatja, hogy ebéd közben a gyermekeknek beszélni szigorúan tilos. Egyik ebéd közben, alig meríti kanálát a levesbe a kis gimnázista fiú, hirtelen felkapja a fejét és szól:

— Apuka kérem...

A szigorú és következetes apuka ráncolt homlokával néz a fiúra és csak ennyit szól:

— Csend! Egyél!

A kis fiú izeg-mozog a helyén, alig bír izgalmában két kanál levest lenyelni, míg újra megszólal:

— Mondanék valamit, apuka!...

— Nem mondtam, hogy csend legyen! Majd ha ettünk, beszélhetsz!

A kis fiú ptyeregve kanalaz. A leves után siró hangon szól ismét:

— Apuka...

De jön a dörgő atyai szózat:

— Ha nem hallgatsz, rögtön a sarokba állítalak! Majd, ha vége az ebédnek, elmondhatod, amit akarsz. Addig csend! Ez nálunk a házi rend!

A kisfiú szipogva eszik. Jön a sóbafóti mártással és garnirunggal; utána sült, tészta, gyümölcs. Amikor apuka elé teszik a feketét, akkor odafordul a kisfiúhoz és nyájasan szól:

— Na látod! Ez a házi rend. Most már beszélhetsz! Mit akartál hát mondani?

A kisfiú most már zokogásban tör ki és könnyein át szóttagolva nyögi ki:

— Csak azt akartam mondani, hogy amikor apukának bort hoztam fel a pincéből az ebédhez, a hordó csapját — nyitva feletem.

Szigorú és következetes elnök urak! Nem történhetik-e meg az ilyen „okvetlen írásban adja be” eseténél, hogy olyanféle dologról van szó: „nyitva feletem a csapat?”... M.

VENEZIA-ban „BUDAPEST” ex MARGHERITA pensió és szálloda:

Egyedüli magyar ház, magyar konyha, szép kilátás, folyó víz, fürdő, rádió. A Szt. Márk-térről két perc gyalog. 10 lépésre, kanálison jobbra, a H. Bauer Grünwald bejáratától. Pensió már 30 litártól. Minden valutában. Tulajdonos: Tóth Gyula.

Es a láthatáron megjelent a tenger...

— Üzenet az Erdélyi Lapok zárandokvonatáról Olaszországból —

Trieszt és Udine között. (Saját tud.) Kedden este háromnegyed nyolckor futott ki az Erdélyi Lapok társaskirándulásának külön vonata a budapesti Déli Vasut üvegfedele alól.

Budapest már az est homályában ezer és ezer pislogó, villogó lámpával maradt el a zárandokok és kirándulók mögött. A társaság igyekezett a lehető legkényelmesebben elhelyezkedni. A rendezők időnkint végigjárták a kocsikat, a fülkét és mindenkit megkérdeztek: nincs valami panasza, óhajta? Mindenki elégedett volt.

Tíz óra tájban éjszakai nyugovóra készülődtek a fülkékben. Lassankint elcsöndesedett a zaj, az éles fülkelámpák helyett meggyulladtak a homályos sötétkek égők, az éjszakai világítás. Itt derült ki, hogy lélekben összemegledtek már egymással az útasok: mindenki szeretetteljes, előzékeny fáradozással igyekezett utitársa számára kényelmessé varázsolni az éjszakai nyugodalmat.

Este tizenegykor érkezett a vonat a jugoszláv határállomásra. A vonatba jellegzetes, zöldruhás jugoszláv katonák, rendőrök és fináncok szállottak be. Barátságosan üdvözölték a rendezőket, összeszedték az útleveleket, lepecsételték, a tulsó oldalon ugyancsak barátságos üdvözlések között leszállottak.

A korareggeli órákban érkezett a vonat a Karszt-hegység vadregényes, gyönyörű vidékére. Óriási, kopár csúcsok, szelíd lankás oldalak, a hegyek tetején minduntalan egy-egy kápolna, egy-egy vármor bukkan fel. Közöttük, mélyen lent a Száva, a Mura hőmpölygő habjai. A folyókon méltóságteljes lassúsággal haladó, hatalmas tutajok.

— Gyönyörű! — hangzottak sűrűn az elragadtatót felkiáltások.

— Már ezért is érdemes volt eljönni — mondta valaki és senki sem mondott ellene.

Nemsokára elhagyta a vonat Jugoszláviát s Itáliába érkeztek.

— Evviva Italia! — kiáltozták lelkendezve a reggelijüket fogyasztó útasok. Elegáns olasz rendőrök, katonák vették körül a vonatot. Feketeinges fasiszták. Itt próbálta ki először mindenki ujdonsült olasz „nyelvtudását”. Ebből aztán rendkívül mulatságos helyzetek és jelenetek fejlődtek ki. Indulás tovább.

— Tessék ügyelni, mindenki figyeljen, mingyárt meglátjuk a tengert! — hangzott a vezetők figyelmeztetése.

A sánpár mellett futó magas töltés csakugyan szakadozott már, az alagutak elmaradtak és a dús növényzet rései között fel-felcsillant a tenger...

Még öt perc.

Egyszerre a maga egész káprázatos pompájában tárul az útasok szeme elé a hatalmas, végelethatalmas síkság, a borús ég szűrkeségét lükröző, lágyan fodrozó, gyönyörű Tenger.

Délelőtt tízkor érkezés Triesztbe. Teljes óráat áll a vonat, be lehet menni a városba. Hajrá!

— Ki a kikötőbe!...

A tengerparton vídám csoportok sétálnak. Egymásután kattannak a fényképezőgépek. Háttér: a tenger, gőzök és bárkák...

Mindenki virágokat vásárol, hogy a gyászosemlékű Piave hullámaiba dobja majd a vonatról. A Piaveba, amelynek hullámaiból száz-

ezernél több magyar katona vére festette pirosra.

Indulás.

Nemsokára Isonzónál fut a vonat. Izgatott várakozás: félóra múlva robogunk át a Piave hídján. A fülkék tele vannak koszorukkal, csokrokkal... Az ablakok nyitva.

— Ez az!

És zuhognak a vízbe a csokrok...

A szemek könnyesek.

...Drága magyarok, hősök itt az idegen földön, idegen víz alatt, aludjatok békeséggel...

Két anya üzenete

Amit eddig följegyeztem, szinte hivatalos beszámoló volt. Legalább is ahhoz képest, amit most kell feljegyznem.

— Mit tetszik csinálni? — kérdi egy ötven-hatvan éves, jóságos arcú néni. Ő is utitárs.

— Irok.

— Mit?

— Utí beszámolót az Erdélyi Lapok-nak.

— Jaj, szerkesztő úr lelkem, akkor okvetlenül írja bele, hogy nekem nincs semmi bajom. Hogy olvassa otthon az Ilonka le-

nyom. Hogy ne aggódjék miattam.

— Okvetlenül beleírom.

Ime, tehát üzenem a kedves néni Ilonka leányának: ne aggódjék! A kedves mama egészséges és vidám. Izeg-mozog, jön-megy, saját bevallása szerint hat év óta nem volt olyan boldog és izgatott.

A másik anya sokáig nem szólott hozzám. Szótlanul állott mellettem, amikor a Piave hídján robogott át a vonat, kezében csokor Kidobta az ablakon.

— Édes, édes kis fiam!...

Aztán hozzám fordult:

— Itt halt meg. Ezért jöttem el erre az útra. Tizennyolc éves volt...

Megölelem. Ő sír...

Szalad, szalad tovább a vonat Velence felé. A kirándulók énekelnek.

(d. j.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Közhirre tétetik KOPROL hashajtó új alumínium csomagolásban 4 db. 11 lei

1 db. KOPROL 3 lei
10 db. KOPROL 27 lei

nyom. Hogy ne aggódjék miattam. — Okvetlenül beleírom. Ime, tehát üzenem a kedves néni Ilonka leányának: ne aggódjék! A kedves mama egészséges és vidám. Izeg-mozog, jön-megy, saját bevallása szerint hat év óta nem volt olyan boldog és izgatott. A másik anya sokáig nem szólott hozzám. Szótlanul állott mellettem, amikor a Piave hídján robogott át a vonat, kezében csokor Kidobta az ablakon. — Édes, édes kis fiam!... Aztán hozzám fordult: — Itt halt meg. Ezért jöttem el erre az útra. Tizennyolc éves volt... Megölelem. Ő sír... Szalad, szalad tovább a vonat Velence felé. A kirándulók énekelnek.

EGESZSÉGES ALVÁST

friss ébredést a rendszeres életmód és jó táplálkozás biztosít. A szokásos táplálkozást kitűnően kiegészíti lefekvés előtt egy csésze Ovomaltine-s tej.

OVOMALTINE
AZ ERŐ ÉS EGÉSZSÉG

A pártok újabb mozgalmi Németországban

Hugenberg a birodalmi kormányból való kiválással fenyegetődzik. A centumpárt az új kormányrendszerrel való együttműködésre szervezi át magát

Berlinből jelentik: A porosz országgyűlést május 18-ára hívták össze. A megnyitó ülés napirendjén a kormánynyilatkozat és a felhatalmazási törvény szerepel.

A politikai körökben igen feszült állapotba jutott az a kérdés, vajjon Hugenberg birodalmi miniszternek jut-e majd hely a porosz kormányban. A nemzeti szocialistáknak a porosz tartományi parlamentben Hugenbergék nélkül is általános többségük van s ez alapján minden miniszteri széket maguknak igényelhetnek. Viszont Hugenberg hivatkozik a koalíciós megegyezésre, amely neki a gazdasági téren a teljhatalmu kormányzást biztosította. Poroszországban, mint a legnagyobb vezető államban ezt a kormányzati teljhatalmat nem nélkülözheti. Idáig a helyzet olyan látszatokat mutat, hogy Hugenberg érvényesíteni

tudja követeléseit s hogy Hindenburg birodalmi elnök is támogatja őt. Hindenburg annakidején határozottan kikötötte, hogy Hitler mellett ne csupán Papen, hanem Hugenberg is részesüljön a birodalom ügyeinek vezetésében. A találgatásokkal kapcsolatban a német nemzeti párt szócsöve, a Deutsche Zeitung figyelmet arra, hogy amennyiben Hugenberg a porosz kormányból kimaradna, akkor le fog mondani a birodalmi miniszterségéről is.

Berlinből jelentik: A birodalmi kormány pénteken este kiáltványt bocsátott ki, amelyben bejelenti, hogy a gazdasági átszervezés munkája befejeződött. A szakszervezetek új egységbe foglalása után további állami beavatkozást nem tervez a kormány a gazdasági életbe.

Berlinből jelentik: A centumpárt vezetősége nagyfontosságú tanácskozással folytat, amelyeken a párt újjászervezésének a módjaival foglalkozik. A Kölnische Volkszeitung, a Rajnamelléki katolikus vidék főlapja rámutatott, hogy a katolikus lakosság felénél is több része nem szavazott a centummal s a legjobb katolikusok elhidegültek a párttól. A centrum vezetői most olyan átalakításon dolgoznak, hogy a párt az új harmadik birodalom nemzeti munkamenetébe hogyan tudjon a leggyakorlatiasabban és helyzetalkotóan bekapcsolódni. A párt elnöke, Kaas prelátus a párt újjászervezése elősegítésére az elnökségről való lemondását is felajánlotta.

Budapesti Nemzetközi Vásár

Több mint ezer gyáros és iparos kiállító. Tömegárúk. Minőségű cikkek.

május 6 15-ig. Magyar mezőgazdasági exportárúk bemutatója.

Exportüzlet pengő ellenében.

Nagyszabású utazási-, vizum-, szórakozási- és gyógyászati kedvezmények a vásárlószelvények alapján május 1-20-ig.

Vásárigazolvány és felvilágosítás kapható:

Gradeán Dacia Menetjegyirodánál és az **Agences des Wagons-Lits-nél**

Bulvardul Regele Ferdinand No. 2

Telefon 5-84.

**Építésszek,
asztalosok
és építetők
figyelmébe**

COMERTUL Oradea, Piața Mihai
LEMNULUI Viteazul (Nagy piac)
S. A. CLUJ Aruraktár mögött!
iatalepeén ujonnan megnyílt

Telefon 5-84.

mindennemű, saját gyárainkban termelt építési faanyagok és asztalosárak, minden méretben és minőségben a legjutányosabb áron kaphatók. Tekintettel saját termelésű áruinkra s mivel nem vagyunk viszonteladók, árainkkal senki sem versenyezhet.

Borzalmas katasztrófát okozott a kályhán szárított nedves dinamit

— Megrendítő részletek a csikszeredai robbanásról —

Csikszereda. Saját tud. Röviden jelentetjük már, hogy milyen borzalmas ekrazitrobbanás történt Csikszeredán. A megdöbbentő katasztrófáról tudósítónk most a következő részleteket közli:

Az idő déli egy óra felé közeledett. Látott ez az utca idegességéből is. Mindenki sietett hazafelé. Hirtelen azonban két hatalmas robbanás mindenkit megállított egy pillanatra. Vajjon mi történhetett? A robbanás a Hargita-utca felől hallatszott. Bizonyára kázn-robbanás történt vagy a Gál-malomban, vagy a közelében lévő fűrészgárban, — vélik a járókelők. Gyors iramot veszünk. Utunk a rendőrség előtt visz el. Autón éppen most indul dr. Horváth főkapitány személyzetével.

— Mi történt? — kérdezzük köszönés nélkül.

— Dinamitrobbanás történt a Hargita-utcában, azt telefonozták, hogy már három halott van, — feleli a főkapitány.

Gyorsan a helyszínén termünk. A Hargita-utca 30. szám alatt lévő, Ferenczy István tulajdonát képező lakás előtt már nagy tömeg. Igen sok közülök a csendőr, a szomszédságban lévő szárnyparancsnokságtól. Sírás, jajgatás tölti be a levegőt. Azt sem tudjuk, merről jön, a szomszédok részéről-e, vagy az áldozatoktól. Átengednek a kordonon. A keskeny udvaron hátul orvosok, egészségügyi alkalmazottak, kiterített műszeres táskájukkal...

A földön négy ember fekszik...

Az egyikük egy idősebb férfi, szinte belebukik a földre és homlokát nyomkodja a hideg földre... Oriási kinjai lehetnek. Hozzáérni sem lehet, irtóztató erőt tud kifejteni. Haja nincs. Csigas fekete pörkölések látszanak a fején. Arca a felismerhetetlenségig fekete. Bajusza helye csupa pörkölés. Kezei szénfeketék, vannak égve. Csak nyög, arcjátéka, amit még ki lehet venni, rettenetes szenvedésről beszél... Mellette nem messze egy kedves arcú

négyéves kisleány szénégetett testcskéje...

Még aprókat lélegzik, de egyébként nyugodt az arca. Csigáscákká pörköldött szőke haja rosszul sem áll neki... Láthatólag nincs eszméleténél... Nem is szenved. Egy himzett fehér asztalterítővel fődik le... Az orvos már injekciót sem ad neki...

Közélemben egy fiatal, 20 éves nőnek a felismerhetetlenségig összeégett teste.

Ugyanaz a négeresen csigákba pörköldött haj, sima, nyugodt arc, szénfeketére égve... Kéblén szennyesre égett alsóruhája... Időnkint a melle emelkedik... Még él... De nem tud magáról. Keresztalakban kiterített finom női kezei tiszta fekete szén... Görcsösen összefogva: nagy kínon mehetett át, míg ennyire kismultak a vonásai... Egy kopott gumiköpenyt dobna rá... Edesanyja a kis leánykának...

A legborzasztóbb a kis csoport közepén a meztelenül a földön ülő idősebb asszony... Pörkölt hajtincsei ijesztő formát adnak fel-

dült és a rémülettől borzalmassá torzult arcának.

Egési sebekkel telt kezeivel tehetetlenül gesztikulál... Megmozdulni azonban nem tud. Ül a földön és énekel.

Nevet, sír és némely pillanatban egész értelmesen válaszol kérdéseinkre... A rémületes tragédia elvette az eszét... Harctereket látott emberek csóválják a fejüket és nem engedelmkednek az orvosok és rendőrség parancsainak, hogy tegyék azonnal hordágyakra és járművekre a robbanás áldozatait...

Végre erőszakkal kell embert fogni... Felteszik a fiatalasszonyt és kis leánykáját egy hordágyra. Egyik feje felül, a másik lábtól... Amint viszik, felsír a szánakozás a kerítéseken át könnyező és jajveszékélő szomszédokban. Megérkeznek a motoros tűzoltók... Harsány vezényszavak hallatszanak. Vigyázat, még két 50 kg-os ekrazit van a szobában, minden csepp parazsat eloltani... A motor dübörögve dolgozik, a rendőrség, katonaság megfeszített és dicséretreméltó buzgósággal végzi feladatát.

Az utcán fogott egyszerű szekely szekérré erőszakolja négy ember a férfit... Alája szalmazsákot dugnak, feje alá a nyomor szennyszínű huzatnélküli párnája kerül... Nem bírnak vele... Végül is három embernek kell lefogni és a szekér a megrémült, halottféhércsü szekely kocsisal kirobog az udvarról...

A folyton daloló és észnélkül beszélő szerencsétlen asszony a legutolsó. Autóra kerül ő is.

— Vai de mine, vai, vai... — vág szívünkbe szánalmas, nyomoruságos helyzete...

Viszik a kórházba őket. Közben a hatalmas vörös motorosfecskendő ontja a vizet... Majd az is leáll... Nem marad ott semmi más, mint a rémület, a megdöbbetés, az emberi kicsinyesség és kiszolgáltatottság tehetetlen érzése a sors kezében... Görög tragédiákban süjt így a végzet. A rendőrség és a katonaság kirendeltsége őrzi a kis házat.

Ahol a robbanás történt

Vöröscserepes kis kétszobás lakás... Ajtó betörve, egyik fala hiányzik... Az egyszerű tűzhely darabokban szétesve... Összetört butorronsokon, megszenesedett ágy- és fehéreműveken pörkölt húscscafatok letépve... Felvetett mennyezet, földig tölcseresen bevált lyukak, az udvarra sebtiben kihordott apró háztartási holmik, tükör, szék, edények mutatják, hogy valami rettenetes történt itt emberekkel...

A Gazdasági Kamara által előírt hivatalos formájú **Örlési bizonylatok (Adeverința)**

1 blokk 100 perforált lappal: 40 lei, valamint ugyanott az előírások és zsákokra ragasztandó «Eticheta» 1000 drb 150 lei. Kapható a **Szent Mária-nyomda r.t.-nál** Oradea - Nagyvárad, Str. Regele Carol II. No. 5.

Kórház. Rendőrség. Csendőrség. Doktorok. Telefon. Viszi a drót a hangot szaggatótt szavakban, szinte remegő idegekkel: mi történt...

Kis kétszobás udvari lakásban négy élet küzdött a nyomorral, az éhséggel, betegséggel... Constantin Levente kőbányai alkalmazott és felesége tulceai származású házaspár az egyik szobában. Hónapok óta munka és egy fillér jövedelem nélkül. A másik szobában Popescu I. Costești román hírlapíró fiatal, szőke, jóképű felesége négyéves kislányával, Luciával. Férje nem volt otthon, Lugosra utazott, hogy ott szerezzen kenyeret a családjának addig is, míg magával viheti. Hívó levelet, hogy jöhetnek, mert állást kapott: éppen ma reggel kézbesítette a posta...

Hogyan került az ekrazit a házba?

Constantin Levente munkanélkül állott. Egyidőben Negoescu ezredes csiki kőbányájában volt munkafelügyelő. Ő kezelte a robbanóanyagokat... Ebből nagyobb mennyiséget óvatossági szempontok miatt a helybeli 2. vadászszázalójnál helyezett letétre... A napokban azonban kért és kapott onnan husz kg. dinamitot. Hat hónapja nem fizetett házbért, nem volt mit enniük, gondolta, eladja s majd csak lesz valahogy, míg munkát kap. Otthon gondosan átvizsgálta a patronokat és megállapította, hogy néhány nedves közülök annyira, hogy soknak még a burkolata is elázott... Kiválogatta a nedveseket, a szárazakat pedig betette a kamarába, amely közel volt a konyhakályhához. Aztán székreült és gondosan az égő kályha fedelére helyezte a dinamitot és szakértelemmel forgatgatta. Felesége aggódva kérdezte:

— Nem lesz-e ebből baj? Én félek!

— Ne búsulj asszony, szárítottam én már ilyen módon dinamitot, — felelte a férje.

Bejött időközben Popescu I. Costești felesége. Amikor látta, hogy Levente mivel foglalkozik, ő is ajánlkozott, sőt két lábát kerített és hogy hamarabb száradjon a dinamit, azokba rakta és még közelebb tette a tűzhöz.

Egyszerre aztán irtóztató lánggal, de kisebb detonációval

felrobbant a dinamit és a felesapó láng meggyújtotta a spanyolfallal elfedett kamrában lévő nagyobb, mintegy 15 kg. dinamitot,

amely egy ládában lévén elfojtva, az első robbanás után pillanat alatt irtóztató dörrenéssel idézte elő a borzalmas és megrendítő szerencsétlenséget...

A kórházban délután négy órakor meghalt a kis négyéves Popescu I. Costești Lucia... Edesanyja is elvesztette eszméletét. Agonizál. Az injekciók hatása alatt néhány pillanatra magához tért, de csak ennyit mondott:

— Hagyjanak békét nekem, hisz csak perceim vannak, érzem...

Constantin Levente csodálatos módon jobban van... Szenvedései azonban még mindig tartanak. Az olajbedörzsölés után morfium befecskendezés következtében mélyen alszik. Felesége még mindig félrebeszél, de őt is csillapítószerekkel alvásra kényszerítették. Az orvosok szerint őket, ha valamelyes előre nem látott komplikáció fel nem lép, meg lehet menteni az életnek...

Emberfeletti, amit dr. Adler kórházi orvos kifejtett. A kórház szomorú helyzetére jellemző, hogy nem volt olaj és vatta kéznél: Dr. Adler saját pénzével 500 lejzel vásárolta be a haszthatatlanul szükséges gyógyszereket...

Meghalt a második áldozat, Constantin Leventéné haldoklik

Csikszereda. Saját tud. Pénteken éjjel 3 órakor a csikszeredai kórházban meghalt a borzalmas robbanás második áldozata is, Popescu I. Costești fiatal felesége, anélkül, hogy férjével beszélhetett volna. Rendkívül súlyos Constantin Leventéné állapota is, aki haldoklik. A vizsgálat megállapította, hogy a katasztrófaért felelősség terheli a kőbánya tulajdonosát is, aki kiadta a dinamitot Leventének.

Albert István.

Az antiszemitizmus kiküszöbölése csak vallási alapon lehetséges

— P. Bangha Béla nyilatkozik legutóbbi vallástörténeli előadásáról —

Több, mint öt esztendő óta tart Budapesten havi konferencia-előadásokat P. Bangha Béla S. J. „megtértek és nemkeresztények” számára. Ezeket a konferenciákat a Notre Dame de Sion apácák rendezésében és azoknak Andrassy-uti zárdájában tartották s közönségük javarészből a megtért vagy a megtérés gondolatával foglalkozó zsidóság köréből került ki. A Notre Dame de Sion apácák ugyanis, éppen úgy, mint a hasonlónevű férfikongregáció, a zsidók megtérítését tették feladatukká. Két konvertita fivér, a strasszurgi zsidó bankárcsaládból származó Ratisbonne Tivadar és Alfons voltak alapítói, akik egyúttal megalkották a múlt század közepe táján világszerte a zsidók megtérését munkáló ima-testvérületet.

A budapesti ilyen konferenciáknak egyre nagyobb és nagyobb lett a közönségük. A zsidó felekezeti sajtóban, de egyes radikális irányú lapokban is többször jelentek meg támadások a „térítés” ellen. Most, hogy már a Sion-zárda terme kicsinynek bizonyult és az érdeklődés folyton növekedett, az apácák kezdeményezésére husvét után „a katolicizmus és zsidóság közeledése iránt érdeklődő művelt zsidóközönség számára” nyolchetes vallástörténeli előadásorozatot kezdtek, amelynek szónokai P. Banghán kívül, Pataky Arnold és Iványi János egyetemi tanárok. Április 19-én volt az első előadás, amelyet P. Bangha Béla tartott Mi a ha-

Dr Páter tanár Sklerose teája

meghosszabbítja az életet. (2-3 használat évente). — Ezt a gyógyteát az **érelmeszesedésen** alapuló betegségek majdnem mindegyikénél sikerrel alkalmazzák. Középkorúknál a korai öregedést akadályozza meg. Aggastyánokra — nemre való tekintet nélkül — magas vérnyomás, szívszorulás, asztma, fejszédülés, tagok elernyedése, fejnemű, egyes véredények túlerős kidagadása, érfeszültség és az előre haladott kor minden más kórtünetei esetében igen jó szolgálatot tesz **Páter dr Sklerose teája**. Megyészékhelyeken drogériákban, gyógyszerárakban azonnal kapható. Ahol nem található, ott a gyógyszerész — kifejezett kívánságra — rövid idő alatt eredeti csomagolásban szerzi be ezt a teát. A feltaláló képe és törvényesen védett aláírása minden egyes eredeti csomagoláson látható. — Írásbeli rendelmények levelezőlapon a „Csillag”-hoz címzett lerakati gyógyszerár (Brassó Brasov Hosszu-u. 5. szám) címén is intézhető.

Sonlóság és mi a különbség a zsidó és a katolikus vallás közt? címmel. Olyan nagy volt az érdeklődés, hogy a Szent István Társulat nagyterme szűknek bizonyult és a zsidóság olyan prominens képviselői jelentek meg, hogy még azok a sajtóorgánok is, amelyek előzőleg tiltakoztak a „térítések” ellen, hasábokon keresztül adták vissza — nem mindig teljes hűséggel — az előadás tartalmát. Hozzá még a sajtó egy része és a megjelent nyilatkozatok, ki akarták forgatni az előadásnak tisztán vallási jellegét és igyekeztek úgy beállítani, mintha annak politikai vonatkozásai is lennének kapcsolatban a legutóbbi német eseményekkel. Sőt egyenesen azt a látszatot akarták kelteni, mintha P. Bangha a zsidókérdés politikai, társadalmi és faji oldalairól való nézeteit megváltoztatta volna. Olyan lármás visszhangja támadt valami furcsa módon a liberális és radikális sajtóban a vallástörténeli tárgyú előadásnak, amely visszhang valamiképpen hamisan esengett és azt a célt látszott szolgálni, hogy helytelen és céltalan megvilágításba helyezzen egy vallásos előadást és a térítő igehirdetésének eszközt.

A Budapesten megjelenő **Nemzeti Ujság** tudósítója, a dolgok ilyen fordulata alkalmából felkereste P. Bangha Bélát és megkérte, hogy nyilatkozzék az előadásával kapcsolatban támadt hírlapi megnyilvánulásokról.

— Öszintén megvallom, — felelte P. Bangha, — visszhangra, még pedig barátságos visszhangra építettem számítottam, mint támadásokra. Hiszen hozzá vagyok szokva, hogy a tiszta katolikus álláspont hirdetésére hol lelkes fogadtatással találkozok, hol félreértelessel s félremagyarázással, hol pedig egyszerre mind-

kettővel. Csak aki hallgat, vagy szalmát csépel, vagy örökké csak egy kisebb tábort feleltetői számára ismétli mondókat, mentesülhet ettől a sorstól. Amely pillanatban valaki vitális és égető kérdésekhez nyúl, el kell készülnie arra, hogy egyesek támadni, mások magasztalni fogják s lesznek, akik félreértik és félremagyarázzák. Ez a szempont nem lehet döntő arra nézve, aki nagy ügyeket önzetlenül akar szolgálni.

— Hogy az a visszhang, amelyet a balpárti lapok fejtegetéseimre adtak, kellemes-e nekem? Erre a kérdésre nem olyan egyszerű a válasz. Kellemes annyiban, hogy a zsidóság részben bizonyos fogékonyságnak a jele olyan eszmékkel s azoknak olyan hangú fejtegetésével szemben, amelynek nem sértetetés, hanem gyógyítás a céljuk. De nem volna kellemes, ha bárkiben azt a benyomást keltené, hogy el kívánám hagyni a zsidókérdés fejtegetésének tisztán vallási és vallástörténeli síkját. Amikor én a zsidóknak a kereszténységhez, mint váláshoz, a katolicizmushoz mint világnézethez és hithez való közeledését szorgalmazom s megkönyviteni törekszem, percre sem kívánom elhagyni az igehirdetői, a vallási területet. Politikai, vagy akárcsak társadalmi vagy faji oldaláról a zsidókérdéshez nyúlni ezáltal nem kívánok; ebbeli felfogásaimat bőven kifejtetem évek során át megirt könyveimben és cikkeimben, amelyekben lényeges változtatnivalót nem találok.

— Ez a válaszom előre is azokra a támadásokra, amelyek eddigi tapasztalataim szerint bizonyos liberális-keresztény és felekezeti oldalról valószínűleg ezáltal sem fognak elmaradni.

— Ma a helyzet látszólag ellenem beszél. Némi rosszakarattal ugyanis azt mondhatja valaki, hogy a hitlerizmus miatt kissé megijedt zsidókat akarom hirtelen a katolikus akolba beteretelni. Vagy hogy irigylem egyes felekezeti hitzónokok babérait, akik az utóbbi időben hasonlóképp tartottak zsidók számára előadásokat. Ezzel szemben leszagezem, hogy az én előadásaim zsidók számára immár éppen ötödik éve folynak havonta a Notre Dame de Sionban, s csak mert ott már el nem férünk, voltunk kénytelenek nagyobb méretek közé helyezni át a konferenciákat.

Üzenet Hevesi Simon főrabbinak és Sándor Pálnak.

— Az előadásokkal kapcsolatos nyilatkozatokra kevés a megjegyezni valóm. Ha Hevesi Simon úgy „hallotta”, hogy előadásom szerint „nincsen sok különbség a katolikus és a zsidó vallás között”, akkor ezt bizony nem jól hallotta, mert ennek éppen az ellenkezőjét állítottam, annak ellenére, hogy a rokonvonásokat a két vallás között s a kettőnek közös őszövetségi gyökérzetét kiemelttem és hangsúlyoztam. Ha Sándor Pál egyébként nagyon udvarias nyilatkozatában arra utal, hogy Bangha páter „eddig legszigorubb bírálónk közé tartozott”, kénytelen vagyok udvariasan kijelenteni, hogy a szigorú bírálat jogát máskorra is fenn kívánom tartani azokra a jelenségekre nézve, amelyeket károsnak s elhibázottnak tartok.

Szenvedéseimtől teljesen megszabadultam!

Több mint egy évig szenvedtem bal vállizületemben időnként igen heves rheumás fájdalmakban. E fájdalmaktól rövid idő alatt, más eredménytelen kísérletek után, teljesen csak az Önök Togat-ja szabadított meg. (Különösen meglepő volt a Togat-tabletták biztos hatása, s az a körülmény, hogy jól tűrtem. Még napi 9 tablettás adagok sem váltottak ki kellemetlen mellékhatást, [gyomor stb.]) Ezért mindazok részére, kiket ilyen, vagy hasonló fájdalmak kínoznak, a Togat alkalmazása ajánlatos. Puri Norbert, Brassó.

Norbert Puri

A Togat gyors és biztos hatású gyógyszer rheuma, kösvény, idegzsába és hátfájó fájdalmak, álmatlanság, spanyolnátha és hűléses betegségek ellen. Togat kiválasztja a **hugy-savat**, bakteriumölő, tehát a bajt gyökerében támadja meg. Több mint 6000 orvosi vélemény. Egy kísérlet meggyőzi! Az összes gyógyszerárakban. Lei 52.—

károsoknak végeredményben a zsidókra nézve is.

— „Ha mindenki ilyen emelkedett álláspontot foglalna el, akkor eltűnnék a világból az antiszemitizmus”, — írja az egyik nyilatkozó. — Igen, mondom erre én; de egy feltétellel: ha a másik oldalon is emelkedett álláspontot foglalnak el a keresztény szempontok és törekvések irányában. Az antiszemitizmus kétoldalú dolog, amelyet kiküszöbölni csak mindkét oldal becsületes törekvéssel és — szerintem — minden előtt csak vallási alapon lehet. Okos és becsületes zsidók mondták nekem, hogy ők a hitlerizmusért elsősorban nem németországi zsidókat okolják. En azonban, ismétlem, a politikai filo- és antiszemitizmus kérdését jelen előadásaimból tudatosan kirekesztem, ép úgy, amint ezt templomi előadásaimban közvetlenül a forradalmi idők után is tettem. Ezért akkoriban zsidóbarátnak és árulónak neveztek egyesek, ugyanakkor pedig mások a fehér terror Kapisztránjának aposztrófáltak. A komolyan keresztény álláspontnak itt bizonyos ellentéteket kell kiegyeztetnie, ami azonban semmiképpen sem jelent ellentmondást.

Elítélni a felforgatókat, Krisztus-hoz vinni az istenkeresőket.

— Ellenmondás-e: kritikát gyakorolni a kártevő, a vétkes zsidókon s ugyanakkor szeretettel karolni fel azokat, akik becsületesen keresik a vallási megvilágosodás útját? Leálcazni a farizeusokat, de ugyanakkor kezét nyújtani a hit szövéténeke után áhítóknak? Elítélni a felforgatókat, de ugyanakkor Krisztus felé édesgetni a becsületes istenkeresőket? Az evangéliumot minden teremtménynek hirdetni evangéliumi kötelesség; ennek teljesítésében nem szabad akadályt látnunk semmiféle politikai divatban. Annál kevésbé, mert a zsidókérdésnek sem keresztény, sem zsidó szempontból nem látni más elfogadható megoldását, mint azt, amelyet az evangélium diktál.

— A konferenciákat folytatni fogjuk, én és előadótársaim. Folytatni vallási és vallástörténeli mederben, ahogy megkezdettük. Ettől nem tántoríthat el minket sem dicséret, sem gáncs; sem belemagyarázás, sem félremagyarázás. Az evangéliumi kötelességet teljesíteni kell. Ez nem zsidó érdek, hanem keresztény érdek s végelemzésben nemzeti érdek is.

BŰZIÁS GYÓGYFÜRDŐ

(Román Nauheim)

páratlan szénsavas radioaktív sós-vasas forrásvizekkel.

Biztos gyógyhatás szív, elhízásos érelmeszesedés, szív és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, vér-szegénység, izomszűz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén. Női betegség, a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezőek nyomán fellépett idegbiok (Tabes stb.) eseteiben a legjobb eredménnyel. Természetes szénsavas, sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kitanító konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árákkal.

Uj modern uszoda napfényes stranddal.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig.

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld

Muschong Buziási Gyógyfürdő R.-T.
Fürdőigazgatóság, Buziás (Bánság).

HIREK

Központi szerkesztőség:
Oradea—Nagyvárad, Str. Regele Carol II. 5
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **Perédi György**

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Csal. Piac, Unirii 13. — Telefon 802.

1833
május
7

Brahms születése

A múlt század legnagyobb zeneszerzői között foglal el méltó helyet a németek nagy művésze, Johannes Brahms, a romantikus zene nagy képviselője. Ahhoz, hogy Brahms jelentőségét megérthessük, szemügyre kell vennünk történelmi helyzetét. A nagy klasszikusok a forma tökéletességének és a költői tartalom mélységének egyesítésével utoljára összpontosították zenében a kultúra teljeségét. A grandiózus formáló művészet ereje megtört a romantikában. S ezt a romantikát Brahms tudta legszebben, leghatalmasabban kifejezni. Brahms nem állt a polgári tömegmozgatás eszménye alapján. Amde a régi arisztokratikus morál szellemében alkotott és amit alkotott, az arisztokratikus volt és művészi, valóságos „lélektan”. Népszerűsége is azon a törvényen alapult, hogy minél demokratikusabb a közélet, annál több széplelket kényszerít remeteségre. S e remeteségre kényszerült széplelkek tolmácsa volt Brahms. Az ő romantikája valódi késői művészet volt, visszaszállt, ősi virágzás, mint például a nagy magyar költő, Vajda János.

Majláth erdélyi püspök Marosvásárhelyen. Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi római katolikus püspök ezévi bérmautján, május 19-én érkezik Marosvásárhelyre, ahol a bérmautást 21-én fogja megtartani. Fogadtatására most folynak az előkészületek.

Boldoggá-avatás. A rendkívüli Szent Év egymásután hozza magával a különös pompával megrendezett ünnepeket és szertartásokat. Jó Pásztor vasárnapján a pápa jelenlétében folyt le Pelletier Mária boldoggá-avatásának szertartása, június 4-én pedig hasonló ünnepség keretében egy másik rendalapítónak, Fourné Umberto Andrásnak boldoggá-nyilvánítása fog végbemenni, miután az erre vonatkozó előkészületek már megtörténtek s a május 2-án tartott konzisztórium egyhanguan hozta meg az erre vonatkozó utolsó és döntő határozatot.

Gyermek és felnőtt szereti a Koprocsokoládé hashajtót.

Nincs ruhájuk a tanuknak — nem jelenhetnek meg a tárgyaláson. Lakatos György zsidói legény ellen erőszak miatt bűnvádi eljárás folyik a nagyváradai törvényszéken. Már tíz tárgyalást nem tudtak megtartani a tanuk hiánya miatt. Elővezetési parancsot adott ki a törvényszék, mire a csendőrség azt válaszolta, hogy a tanukat nem kísérhetik be, mert nincs ruhájuk.

* Egy nagy fatermelő vállalat vonult be a váradai piacra. Általános örömet keltett úgy az építészek, asztalosok, mint az építetők körében, hogy az országos kiterjedésű Comertul Lemnului S. A. kolozsvári cég Nagyváradon lerakatot létesített a Nagypiac téren, az Áruraktár mögött. A vállalat a forgalomba hozott építési és bútortermékeket saját erdeiből, saját gyáraiban dolgozza fel s így a fogyasztókörzésnek közvetlen a termelőtől vásárolhat. Ezáltal az árak minden tekintetben versenyképesek és a kiszolgált áruk a rendelkezésre álló gazdag anyagokból és a rendelkezésre álló hatalmas készletek folytán minden igényt kielégítenek. A lerakat vezetésére a vállalat Muránszky Józsefet, egyik legrégebbi tisztviselőjét delegálta.

Anyák napja a nagyváradai Szt Orsolya-zárdában május 7-én, vasárnap d. u. fél 5 órakor. A gimnáziumi Szivgárda műsoros előadást rendez az édesanyák tiszteletére, amelyen kegyelmes főpásztorunk is megjelenni. Dél előtt 9 órakor Fiedler István püspök tart szentmisét a zárda kis templomában, ahol az édesanyák gyermekeikkel együtt közös szent áldozáshoz járulnak. A délutáni előadásra szeretettel hívja meg az intézet volt növendékeit és ismerőseit a Rendezőség.

Ma vasárnap délelőtt tartják meg a Magyar Párt nagyváradai kultúrelőadását. A kétizben is elhalasztott kultúrelőadást vasárnap délelőtt tartja meg Nagyváradon a Magyar Párt kultúrszakosztálya. A rendkívül nívós és értékes műsor dacára is a személyenkénti belépődíjat 2 leiben állapította meg a szakosztály.

Budapest függővasutat épít a János-hegyre. Budapestről jelentik: A főváros elhatározta, hogy a zugligeti végállomástól a jánoshegyi kilátóig függővasutat épít. A kocsik 4—5 percenként közlekednek, s felőrtá alatt lehet meglenni az utat a jánoshegyi kilátóhoz.

Kertmegnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség figyelmét felhívni, hogy a Szent János-u. 21. szám alatt leendő **KERTHELYISÉGET** ujonnan nyári **f. hó 7-én ünnepélyesen megnyitom.**

A legkínzóbb fajhók és állandóan frissen csapolt sör, mindennap délután flekken- és szalonna-sütés. Kétféle konyha, figyelmes kiszolgálás. Százelek nincs. Állandó cigányzene. oooo Vidékiek találkozó helye.

Szíves pártfogást kér

Balaskó Ferenc
vendéglős.

Halálozás. V l á d Ágoston 85 éves korában Nagyváradon elhunyt. Temetése vasárnap délután 5 órakor lesz az olasz temető Haller-kápolnájából. (Veiszlovits).

Id. Csiki Sándor 70 éves korában Nagyváradon elhunyt. Temetése vasárnap délelőtt fél 12 órakor lesz a Rulikovsky-temető kápolnájából. (Veiszlovits).

Heves felindulás, vagy előre megfontolt szándék? D u d á s Mihály szerbi (Bihar m.) gazdát Liberté Florean társával agyonütötte. Emberölés címen indult eljárás ellenük és azt bizonyították, hogy hirtelen felindulásukban követték el tettüket. Dudás özvegye azonban két tanút jelentett be, akik hallották, mikor Libertéék arról beszéltek, hogyan fogják Dudást meggyilkolni. Dudásné ügyvédje írásban nyújtotta be a tanuk neveit és valószínűleg az ügyészség a gyilkosság vádját előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölésé minősíti át.

Ünnepélyre, felolvasásra ne menjen el Anacot pasztilla nélkül, mert megvédi a fertőzéses torokbántalmaktól, influenzától.

Tizenegyévi fegyház emberölésért. Szatmár. Saját tud. Váradai Mihály, a szatmármezei Réztelek községből való cigány néhány hónappal ezelőtt Krassó község közelében egy este mgtámadta és bunkóval agyonverte Jigan Tódor bacumezei vándor petróleumkereskedőt. A bestiális gyilkos azután kirabolta áldozatát. A csendőrség csak hosszas nyomozás után jött rá, hogy Váradai a gyilkos, akit be szállítottak a szatmári ügyészség fogházába. A gyilkos cigány tettét beismerte. A szatmári törvényszéken tegnap volt a főtárgyalás és a vádlottat tizenegyévi fegyházra ítélték.

FILMPALACE

Vasárnap, hétfő

„Ghettó szíve”

Megrázó zsidótárgy dráma!
12, 14, 17 és 22 leies helyárrakkal!

Keddőtől:

Pokol hajó. Szenczióciós filmremek.
Gary Cooperrel!

Vizbeugrott a biciklitolvaj a rendőr szemeláttára. Déva. Saját tud. Hátszegen a rendőrségen jelentette dr. Urian állatorvos, hogy ismeretlen tettes ellopta biciklijének a gumiját. A rendőrség bevezette a nyomozást és megállapította, hogy Kaszler István 19 éves szabóinas volt a tolvaj, aki a maga biciklijére akarta a gumikat felszerelni. Azonnal utána is küldtek egy rendőrt, akinek a társaságában a rendőrség felé vették útjukat. Az út a városon keresztül folyó patak hidján vezet keresztül s amikor a hidhoz értek, a suhanc átvetette magát a korláton s elmerült a meglehetősen nagyvízű patakban. A víz erős sodra mintegy 500 méternyire sodorta magával a suhancot, akit az előkerült emberek mégis kimentettek szorult helyzetéből. Ugy vízesen mentek azán a rendőrségre, ahol kihallgatták s kihallgatás után bekísérték a dévai ügyészség fogházába.

Izmokat acéloz, idegeket erősít: Ovomaltine.

1500 éves kiásott vitorlászajót állítottak ki Svédországban. Stockholmból jelentik: A göteborgi nemzeti muzeumban a napokban állították ki Észak legregibb vitorlászajót, amely több mint 1500 évig pihent a föld alatt. A hajót körülbelül öt évvel ezelőtt fedezte fel Galtabeck mellett, Svédország nyugati partvidékén, Varberg város közelében egy földműves, aki árkot ásott. Jelentése nyomán gondosan kiásták a földből az értékes leletet és a lelőhely nyomán Galtabeck-hajónak nevezték el. Az ásatás oly jól sikerült, hogy a hajó nagyrésze épen került elő a föld alól és lehetségessé vált a vitorlás teljes rekonstrukciója, amelyet a szakértők hallatlan türelemmel hajtottak végre. A kiállított hajó 14 méter hosszú, tölgyfából készült és igen szép alakja van.

Nagy sztratoszféra-repülésre készül Piccard munkatársa. Párizsból jelentik: Max Cosyns, aki Piccard tanárt legutóbbi sztratoszféra-repülése alkalmával elkísérte, elhatározta, hogy maga is felrepül a világűrbe. Cosyns ezen a nyáron, július és szeptember közötti időben szándékozik felszállani a világűrbe. A start Belgiumban történne Hour-Havenneben, Dinant közelében. Tekintettel arra, hogy a léggömb igen gyorsan emelkedik a magasba és ilyformán 300 és 12 ezer méter között nem nagyon lehet méréseket eszközölni, Cosyns léggömbjét fekező-szerkezettel akarja ellátni. Ezt úgy akarják megoldani, hogy a gondola alá egy másik léggömböt alkalmaznak, amelyet a híres belga léggömbvezető, Demuyter fog irányítani. Ezt a második ballont tízezer méter magasságban azután egyszerűen levágnák a gondoláról. A sztratoszféra léggömb gondoláját nem alumíniumból, hanem állítólag magnéziumból készítik, felső részét fehérre, alsó részét pedig feketére mázolják be, hogy ily módon megoldják a temperatura kérdését. A léggömbön Cosynson kívül előreláthatólag még ketten, vagy hárman kelnek utra a világűrbe.

Véletlenség a revolverrel — egy havi fogház. Szolga Ghéczi Ferenc révi gazda tavaly ősszel véletlenül revolverével rálőtt unokaöccsére, aki pár nap múlva meghalt. A nagyváradai törvényszék egyhónapi fogházra ítélte. Az ügyész felebbezett.

Erzsébet Királyné Szálló
Budapest, IV. Egyetem-utca 5. (A Belváros központjában)

60 éve a fővárosi és vidéki uri középosztály találkozóhelye. — 100 modern, kényelmes szoba. — Az Étterem és Kávéházban cigányzene! Az Erzsébet-pince a főváros legszebb sörözője, Leszállított árak.

SZABO IMRE, tulajdonos.

* **Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedő egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűvíz megbecsülhetetlen szolgálatot tesz azáltal, hogy a bétartalmat kiméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelenné tették, hogy a Ferenc József víz számos féloldali hűdésben fekvő betegnél is megtette a kellő hatást s így nagy megkönnyebbülést okozott. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.**

Felgyújtották az erdőjüket, hogy a biztosítási díjat megkaphassák. Szatmár. Saját tud. Az elmúlt év január 29-én a Szatmár melletti Szinerváralja község határában Achim Mihály és Carabatiu Péter egy Nap György nevű napszámossal felgyújtatták a 250 ezer leire biztosított erdőjüket, hogy a biztosítási összeghez hozzájuthassanak. Az eset kiderült és a csendőrség mindhárom embert letartóztatta. A bűnyűben tegnap tartott fő tárgyalást a szatmári törvényszék Spiretanu-Dragutescu tanácsa és hosszas tárgyalás után Achim Mihályt egy évi börtönre, Carabatiu Pétert egy év 6 hónapra, míg Nap Györgyöt hat hónapra fogházra ítélte. Az elítéltek fellebbeztek.

Az ideális, enyhén, de biztosan ható Artin hashajtó állandóan szedhető; megszokást nem idéz elő.

Kiemelik a tengerből a Hampshire cirkálót, amelynek katasztrófájánál lord Kitchener életét vesztette. Newyorkból jelentik: Az Associated Press jelentése arról számol be, hogy 1916. június 15-én, az Orkney szigetek közelében akmára futott és elsüllyedt Hampshire angol cirkálót kiemelik a tengerből. Ezen a cirkálón utazott lord Kitchener angol tábornagy, aki, mint emlékeztetés, a katasztrófa alkalmával életét vesztette. A hajó kiemelésére irányuló munkálatok már eddig is szép eredménnyel jártak, amennyiben a roncsból 15 ezer font értékű aranyat hoztak a felszínre. Most azon fáradoznak, hogy a cirkálót teljes egészében kiemeljék a tengerből.

Betörő az adóhivatalban. Temesvár. Saját tud. Nagy riadalom volt az elmúlt éjszaka az úgynevezett kormányászéki épületben. Ebben a hatalmas épületben a hivatalok jórésze van elhelyezve, de van benne néhány lakás is. Hajnali négy óra tájban ezekből a lakásokból több szolgáló a pincébe igyekezett, nagymosást tartani. Az első számú adóhivatal mellett elhaladva, ennek ajtaját nyitva találtak, sőt észrevettek egy feketekabátos idegent is. Értésítették a házgondnokot, megjelent a rendőrség, átkutatta az egész épületet, de senkit sem talált. Reggelre kelve aztán a kataszteri mérnöki hivatal szolgálója a maga lakásában hirtelen egy idegent vett észre, ki zavarában felkérte őt, hozza el a közelben levő bördöndjét, tíz lei borralalót kap érte. A szolgáló értesítette a rendőrséget, a gyanús idegent letartóztatták. Serbanescu Petru huszonhat éves sztrehajai illetőségű, állítólagos volt mérnöki tisztviselővel azonos. Számos kulcsot — köztük Wertheim-patenkulcsot — és álkulcsot találtak nála. Avval védekezett, hogy mivel ezer lei bírságot róttak ki rá, az illető aktát akarta megkeresni és megsemmisíteni, hogy ne kelljen megfizetnie a bírságot. Kitént, hogy az adóhivatali főnök asztalfiókját is feltörte. A rendőrségen azon a nézetlen vannak, hogy ha meg nem zavarják, bizonyára igyekezett volna felnyitni az adóhivatal pénzeszkényét. De ott nem tartanak pénzt, csak a rendőri fedezet alatt álló főpénztári helyiségben.

PIACI ÁRAK SZATMÁRON. Szatmár. Saját tud. A legutóbbi hetivásáron a búza árában némi esés mutatkozott, az export-napraforgó ára pedig lanyhult. Az árak a következőképpen alakultak: búza 610—620 lei, rozs 410—420, tengeri 185—190, zab 175—180 és napraforgó 245—250 lei métermázsánként. Az állatvásáron a mézesórosok csak alig fedezték helyi szükségletüket. A szarvasmarha ára 6—7 lei között ingadozott kilogrammonkénti élő súlyban. A fejős tehén 2500—4000 lei, a szopósborjú 300—500 lei volt darabonként. Elsőrendű sertést nem hajtottak fel. A másodrendű sertés 16—18 leiért kelt el kilogrammonkénti élő súlyban.

Csonttollu madár Déván. Saját tud. A télen Erdély több helyéről jelentették csonttollu madarak jelenlétét, amely Európa, Ázsia és Amerikai sarkköreinél lévő hatalmas fenyőerdőkben szokott költeni s nagyon ritkán szokott délibb vidékre menni. A dévai piacon több madárral együtt kerségi parasztok árulták. Mivel a madarak között éneklő madár is volt, Morar Joan, a dévai vadásztársulat vadőre a többi éneklő madarakkal együtt a csonttollu madarat is elkobozta s beszállította dr. Hosszu Jenő városi főorvoshoz, aki azonnal felismerte a ritkaságszámba menő állatot. Az állat még élt, azonban egy régi sörétlövéstől néhány nap múlva kimúlt. Dr. Hosszu a ritka állatot a dévai muzeumnak ajándékozta, amely azonnal kitömte és könyveiben feljegyezte, hogy mikor és hol jelent meg.

Fáj a feje? Orvosától Algosan pasztillát kérjen.

Öt újabb kivégzés Oroszországban. Moszkvából jelentik: A bíróság Tamobvban halálra ítélte öt szövetkezeti hivatalnokot, akik szabotáltak és két milliárd rubelt sikkasztottak. Az elítélteket agyonlőtték.

Háromszékmegyei hírek

Kézdivásárhely. Saját tud. Háromszék vármegye tanácsának legutóbb tartott gyűlésén ismét tárgyalás alá vették az u. n. „vármegyei tanalap” ügyét. A tanalap több millió értékű vagyonát, amely a székely nép tanulmányi céljait kellett volna szolgálja, királyi dekrétummal kisajátították, a Jorga rezsim alatt működő megyei ideiglenes tanács már a telekkönyvi átírást is megcsinálta a Comitetul Scolar javára. A választott vármegyei tanács most memorandumokat készít ebben az ügyben és öfelségétől, az igazságügyi és erdélyi miniszterektől fogja kérni, hogy a tanalapot eredeti rendeltetésének adják vissza. Ugyancsak ez a tanácsülés határozta meg Háromszék megye legfiatalabb községének Komandónak a határait is. Komandó eredetileg a báró Grödl-cég fűrésztelepe volt és az évtizedek folyamán annyira megnépesedett, hogy a megye egyik számottevő községévé alakulhatott. Az új község határait a szomszédos községek határaiból szakították ki és emiatt nagy harcok folytak, míg most a megyei tanács határozata végérvényesen elintézte ezt a vitás ügyet is.

Greising Vilmos kézdivásárhelyi géplakatos már évek óta súlyos betegségben szenved, amely az utóbbi időben annyira elhatalmasodott rajta, hogy már mozdulni is alig bírt. Az elkeseredett ember valahogy egy borotvára tett szert és iszonyú erőfeszítéssel addig vagdalta a nyakát, amíg a torkát teljesen átvágta. Hozzáértő kórházba szállították, de segíteni már lehetetlen volt, pár órai szenvedés után meghalt.

Kántor József gelencei gazdálkodó 7 éves kislánya a község között folyó patakon egy palán át akart menni, de megsiklott és a vízbe zuhant. Egy hasonlókorú kislány, aki a boltban járt, látta a szerencsétlenséget, de mivel a közelben senki se tartózkodott, hazáig szaladt és csak otthonról hívott segítséget. A kislányt azonban akkor már több mint másfél kilométerre sodorta a rohanó hegyipatak és a kiálló kövek felismerhetetlenségig összevagdalták.

A sepsiszentgyörgyi római katolikus egyházközség dr. Péter Antal brassói apát-plébános elnöklése alatt ejtette meg a püspöki egyházmegyei képviselő választást. A választók egyhangú bizalma dr. Duducz Zoltán városi főorvos személyében összpontosult, akit az elnök a szavazás eredményeként megválasztottnak nyilvánított ki.

Csikmegyei hírek

Biró Péter és testvére Mihály csíkszentmiklósi gazdálkodókat azzal gyanúsította meg Péter Béla odaváló gazdálkodó, hogy az ő belsősége mellett levő közös beltelekből, lopva már évek óta „elkertelnek” bizonyos területet s az az oka, hogy a beltelke hovatovább kisebb lesz. Igazsága tudatában aztán az egyik éjjel a közös kerítést leszerelte és arra a határra hordotta, amelyiket igazságosnak tartott. A két testvér másnap elszólitotta az ökreivel szántási munkálatokat végző Pétert, hogy mutassa meg nekik is a helyes határt. Amikor odament, a testvérek karokra kaptak s szomszédjukat olyan súlyosan elverték, hogy kórházba kellett szállítani. Az eljárás ellenük megindult.

Burján Ferenc gyergyószentmiklósi 65 éves gazdálkodó, istállójában felakasztotta magát. A gazdasági romlás kergette halálba.

Dr. Tetu Aurél vármegyei prefektus körrendeletet intézett a vármegyei községeihez, amelyben megengedi, hogyha a község kétharmad része állásfoglal a nyomásos gazdálkodásnak a szabadgazdálkodással való felcserélése mellett és azt írásban kéri, minden további formalitás nélkül átérhetnek a szabadgazdálkodásra. Ha pedig az már engedélyezve volt, de gyakorlatilag végrehajtva nem, legtöbb hat év után szintén megkezdhetik a szabadgazdálkodást, amely a többtermelést van hivatva szolgálni, amelyre úgy helyi, mint államérdekben igen nagy szükség van.

Orbán István és Orbán Károly csíksomlyói fiatal legények mulattak az egyik városi kocsmában. Pulika János rendőrmester rendre intette őket, amikor hangosak lettek. Az őrmestert megtámadták s amikor bekísérte a rendőrségre, százszáz lejjel meg akarták vesztegetni. Hatóság elleni erőszak és megvesztegetés címén indult eljárás ellenük s a törvényszék 2—2 hónapi elzárásra, húsz napi fogházra átváltoztatható hétezer leire ítélte, amely ellen úgy az ügyész, mint az elítéltek fellebbeztek.

A Budapesten most folyó nemzetközi sakkversenyen résztvesz dr. Balogh János csíkszeredai ügyvéd is. A világviszonylatban is elismert székely, sokkmesternek sikerült magát a negyedik helyre felküzdenie, amely nemcsak a városnak, hanem a romániai sakkjátéknak is a dicsőségét jelenti.

Gazdasági szakkörökben nem minden málticia nélkül tárgyalják Ernyey Árpád volt prefektus, mezőgazdasági kamarai titkár esetét. Ernyey a keszthelyi hírneves gazdasági akadémian szerzett oklevelet s így képesítés volt a legmagasabb gazdasági állások betöltésére is. Most a földművelésügyi minisztériumban működő nosztrifikálási bizottság oklevelét, amely a világ bármely országában főiskolai képesítéssel ér fel, csak egyszerű földműves iskolai diplomának ismerte el. Ezek után csak természetes, hogy Ernyey, aki kiváló szakember, titkári állását a Kamara rendelkezésére bocsátotta.

Április hó 22-én rendezték meg Budapesten az európai kardvívás válogató versenyét. A versenyen Gözsy Sándor, Csíkszereda város szülötte lett az első. Az Európa bajnokságon tehát a székely, Gözsy fogja Magyarországot képviselni.

Gyergyóalfaluból egyre-másra jelentenek apró lopásokat. Simon Lajos gazdálkodó jeletette a csendőrségnek, hogy az egyik éjjel istállójából ellopták egy tehenét. Ugyanazon éjjelről ugyancsak állatlopást jelentett be Székely Imre is. Neki három juhát és három bárányt lopták el. A csendőrség csakhamar kézrekerítette Tofán István munkanélküli napszámot, aki beismerte, hogy a juhot és bárányokat csakugyan ő lopta el.

Új címünk:

Bulevardul Reg. Ferdinand, Moskovits-palota,

(Pro Patria hönnykereskedésen keresztül).

Rudolf Mosse s. a.

Hirdetési iroda Oradea.

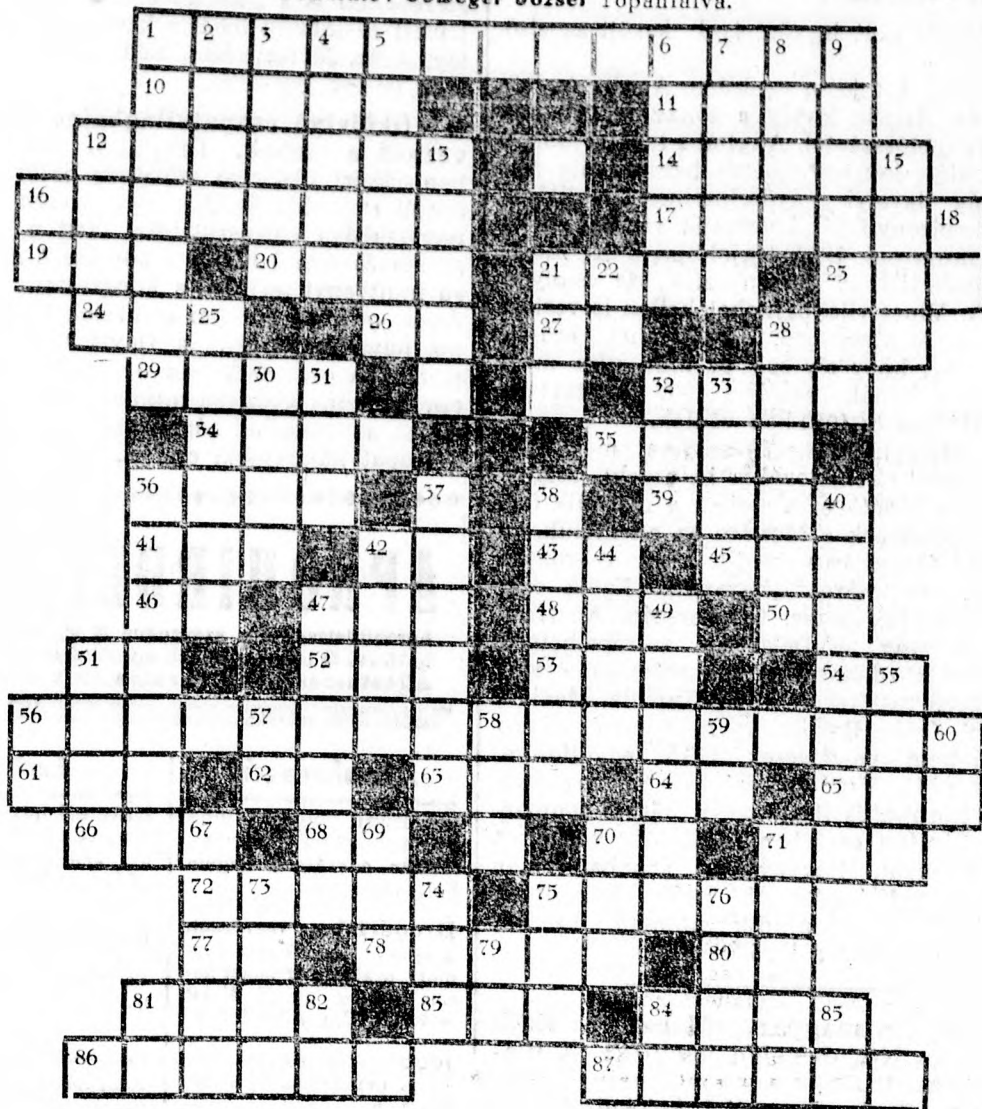
Telefon 693.

KERESZTREJTVÉNY

ROVATVEZETŐ:
CSÜROS EMILIA

19. (67.) SZÁMU KERESZTREJTVÉNY

Beküldte: *Obwegger József* Topánfalva.

Beküldendő sorok: vizsz. 1., 14., 56., 86., függ. 1., 13., 21., 40., 47., és 67.
Megfejtési határidő: 1933 május 19.

Vizszintes: 1 Az első római császár. 10 M... Kegyetlen római császár. 11 Madár (ékezet nélkül). 12 Két szó: 1. Bejegyez, 2. B. T. T. 14 Német zeneszerző (1714—1787). 16 Zenei műszó. 17 Két szó: 1. K-val állati lakhely. 2. Detronizált uralkodó (ékezet pótlással). 19 Pénznem. 20 Az eröművi csiga teszi. 21 A kisdob teszi. 25 Női becenév. 24 Leginkább tavasszal és ősszel van (ford.) 26 Arad más-salhangzói. 27 Hamis (ékezet). 28 Tölt. 29 Rejt-venyünk alakja is az (ékezet pótlással fon.) 52 Ró-za támasza. 34 Évszak idegen nyelven. 35 A kér-vényben is van. 36 Valamitől szabad. 39 A színe-ja valaminek (fon.) 41 Szám idegen nyelven (o-val a végén). 42 Iker magánhangzói. 43 Az „öre-gebb” rövidítése. 45 Év idegen nyelven (n-kettőzve). 46 Olasz névelő. 47 Jézus monogramja. 48 2x50+1 római számjellel. 50 Kétjegyű mássalhangzó (ford.) 51 Helyhatározó rag. 52 Bibliai nőnév (fon.) 53 Bibliai férfinév (ford. fon.) 54 Ázsiai folyó. 56 Móricz Zs. színműve. 61. A folyó is ez volt (fölső-leges kettőzéssel, ékezet). 62 Német határozószó. 65 ...ro, egyiptomi város. 64 Fedd. 65 ...et labora. 66 A végén n-nel modern zsidó mozgalom. 68 Fiu magánhangzói. 70 Cipő idegen nyelven (fon.) 71 Személynévmás idegen nyelven. 72 ...lgári csata. 75 Hajtó gép. 77 Község Szatmár megyében. (Van kicsi és nagy.) 78 A hét vezérek egyike. 80 Népies megszólítás. 81 Nem búsul. 83 Kopasz. 84 Tornyáról híres olasz város. 86 Az idealizmus költője. 87 Virág névelővel.

Függőleges: 1 Névelővel Klopstock hőskölte-ménye. (Középső betűje kettőzendő). 2 Az U. S. A. is ez. 3 Poetikus madár. 4 Két szó: 1. Nem pa-raszt. 2 A nagydob hangja. 5 Kavics idegen nyel-ven (fon.) 6 Idegen férfinév. 7 Ilyen ház is van. 8 Kereskedő teszi. 9 Aki ruccan. 12 Német ital. 13 Elhunyt költőnk trilógiája. 15 Híres német filo-zofus. 16 Raul mássalhangzói. 18 Gyerek teszi. 21 Rejtvenyünk monogramja is ez. 22 Igekötő. 25 Né-rő nevelője. 28 Forgatag. 30 Hegy idegen nyelven. 31 Művészet idegen nyelven. 32 Bécsben ilyen a

Duna. 33 Nem erre. 36 A kereszténység legszebb erénye (ford.) 37 Az európai és indián keveredés. 38 Angol urnő (fon a = é). 40 Magánbeszéd. 42 Gyászos emlékü történelmi puszta Magyarorszá-gon (ford.) 44 Régi magyar területmérték (ford.) 47 Guny idegen műszóval. 49 Ékezet pótlással ázsiai alföld (ford.) 51 Hegytető. 55 Itél. 56 Nem hal meg (ford.) 57 J. I. 58 E hónap végén is ez van. 59 Házi állat. 60 Állati hang. 67 Ilyen ün-nep is van (ford.) 69 Filmvállalat monogramja. 70 Hajók segélykiáltása. 71 ...alatt fészkel a fecské. 75 Magyar tábornok az olasz szabadságharcban (ford.) 74 Női hang. 75 Szerencsen. 76 U. S. A. Állam (ékezet fölösleges). 79 A tegnap is ez volt. 81 A tü-zifát is ezzel mérik. 82 Olasz névelő. 84 A per ele-je és vége. 85 Római pénznem.

A 17. számú rejtveny helyes megfejtése:

Vizszintes sorok: 1 Jókai Mór: Egy az Isten 6 15 Angola 16 Leoben á 17 sá 19 als 20 bari 23 mér 24 kt 25 Ilu 27 óod 29 da 30 tob 31 gaz 32 kapu 34 nem 36 aer 37 piis 38 Aradi 40 aigna 45 arbm 44 mi 45 aer 47 Rába 48 rou 49 ap 50 lki 52 ság 54 ti 55 dob 56 any k 57 da 59 bűg 61 fez 62 ok 1 65 el 64 Eta 65 kóm 66 ón a 67 óka 69 tui 70 is 72 kúd 74 ath 76 sá 77 vas 78 álom 80 Rip 82 ri 85 atak 85 Irinyi 87 rakam 89 bois 90 aga 91 aer 93 téza 94 ank 95 ara 96 bé 98 dél 100 lop 101 fa 102 ata, 103 teve 105 lék 107 mm i 108 írónia 110 Kiusiu o 115 Sors nyiss nekem tért!

Megfejtettek: Kiss Lajos, Kozár Zoltán, Bitang Anna, Juhász Béla, Wéber Mária, Kovács Irén, Kovács Sándor, Fodor Olga Nagyvárad, Papp Mó-zes, Szabó Józsefné, Cseh Magda, Rácz Mária, D. Németh Ibolyka, Kovács Elvira, Bécsy Miklós Ko-lozsvár, Bindázt József Ujszentanna, Pintér Ilonka Arad, Szentkirályi Teréz Torda, Véghe Szentkovits Ida Mezőtúrá, Lázár Béla Petrosény, özv. Schu-berth Emilné, Péter Sándorné, Demeter Julia Lu-pény, Körössy Zoltán Kolozsvár, Alexy K.-né Nagybánya, Sándor Julia, Kovács Ferenc, Csata

Mária, Ferenc Sándor Gyergyócsomafalva, Koncz Lajos Kézdivásárhely, Buzás Imre Csikcsicsó, De-meter Tucs Szováta, Szabó Illés Szatmár, Szabó Zoltánné Nagyszalonta, Schmidt Piroška, Mayer Erzsébet Csíkszereda, dr. Bochandovits Zoltánné Szentanna, Reiner Micj és Leuke Aninósa, Zikely Emil Bukarest, Misztik Béla Lónyatelep, Engli Vil-mosné Palotailva, Kubiek Ferenc Kótliget, Szedla-csek Lőrincz Aninósa, Medveczky Babi Máramar-rossziget, Krisztinicz Gyula Szentanna, Fábán La-jos Sinfalva, Hatfaludy Mária Marosvásárhely, Gazdovits Miklós, Fekete József, Ditrich Ilona Szín-érváralja, Veress Lajos Gyergyóalfalu, Dombrády Ferenc Sepsiszentgyörgy, Sándor Márta Szentbene-dek, Karácsonyi Zita Nagykároly, Mánya Ferenc Zernest, Ujsághy Gábor Brassó, Botlinger János Szatmár, ifj. Zakariás I. István Csíkszépmező, Páll V. Géza, Páll Jenő, Takács Rezső Kézdiszentke-reszt, Krisztinicz Gizella Temesvár, Lukácsyné Petres Magda, Kovács Antal, Lukácsy István Jobb-ágytelke, Wégnér Magda Csikmindszent, Vadász Károly, Kósa József Csíkszereda, Kovács Böske. Lippai Muci Nagyvárad.

A sorsoláson *Körössy Zoltán* (Kolozsvár) nyerte meg a könyvet. Postára tettük.

A rovatvezető üzenetei:

Szabó Illés (Szatmár). Mindkét rejtvenyét kö-szönöm. Sorra kerülnek *Juhász Béla* (Nagyvárad). A beküldött rejtveny jól sikerült, a közlők közé került. Köszönöm az előre megígértéket is. *Bécsy Miklós* (Kolozsvár). A rejtvenyt tessék egész bizalommal beküldeni, amennyiben megfelel, sorra fog kerülni. *Kovács Géza* (Kolozsvár). Sajnálatom-ra a három beküldött rejtveny közül egyet sem használhatok. *Ifj. Moys Jenő* (Nagybocskó). A be-küldött rejtveny igen nehezen tekinthető át. Csakis egy oldalra írottat használhatok és olyat, amely-nek egyik példányába a számok és betűk is bele-vannak írva. Szíveskedjék így átdolgozni, úgy sor-rakerülhet. *Páll V. Géza* (Kézdiszentkereszt). Kö-szönöm a remekbesikerült rejtveny, rövidesen sor-rakerül! *Fazekas Sándor* (Nagyszalonta). Őszinte sajnálattal kell közölnöm, hogy újabb rejtveny-ek témájába hiba csuszott. Az a vers eredetileg nem nagymamáról szól, hanem a „néned”-ről. Megint arra kérem, hogy szerkesszen valami újab-bat, szerencsésebb témájut, mert úgy látom a technikával fölényesen tud megbirkózni. Azért is kérem, mert nagyon szeretnék közölni öntől egy rejtvenyt, márcsak a „Vadember et Co”-ra való tekintettel is, mert hiszen az ember sohasem tud-hatja, mikor kerül a „Radványi sötét erdőbe” és ők ugyancsak megfenyegettek, ha megint „ledo-rgolom” a rejtvenyét. *Krisztinicz Gyula* (Szent-anna). Kérésére a „Szerkesztői üzenetek” között küldünk részletes feleletet.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Nagyvárad:

(A Katolikus Körben).

Szombaton este 9 óraker: *Kadétszerelem*.

Vasárnap délután 3 óraker: *Gyimesi vadóirág* (Népszínmű dalokkal. Nádassy Ernő, Tompos Jó-zsef fellépte).

Vasárnap délután 6 óraker: *Kadétszerelem*.

Vasárnap este 9 óraker: *Kadétszerelem*.

Kolozsvár:

Vasárnap délelőtt 11 óraker: *Mágnás Miska*.

Vasárnap délután fél 7 óraker: *Zsákbamacska*.

Vasárnap este 9 óraker: *Alvinci huszárok*.

Hétfőn este 9 óraker: *Toroczkói menyasszony*.

Kedden este 9 óraker: *Angyalt vettem feleségül*.

Szerdán délelőtt 11 óraker: *Amikor a kislány-ból nagylány lesz*.

Szerdán délután fél 7 óraker: *Zsákbamacska*.

Szerdán este 9 óraker: *Angyalt vettem fele-ségül*.

Csütörtök este 9 óraker: *A Magyar Zenekon-zervatorium szimfonikus hangversenye*. Vezényel: *Zsizsmann Rezső és Lázár Jenő*. Sz. 107.

Nagykároly:

Vasárnap délután: *Manolita* operett, este: *Baja-dér*, operett, Karácsonyi Ili vendégfelléptével.

Hétfőn: *Sztambul rózsája*, operett.

SPORT

A Davis Cup-küzdelmek esélyei

— Japán 2:0-ra vezet Magyarország ellen —

Az 1933-ik évi Davis Cup mérkőzések küzdelmek megkezdődtek. Anglia már túl van az első mérkőzésen, könnyen verte Spanyolországot. Magyarország most játsza D. C. mérkőzését a japánokkal. Péntek délután kezdődött meg a verseny. Eddig Japán 2:0-ra vezet. Satoh könnyen verte Gabrovitzot 3:4, 6:3, 6:2 arányban, míg Nuno már nehezebben győzött Kehrling ellen (4:6, 8:6, 6:3, 6:1). Szombat délután a Nuno—Gabrovitz és a Satoh—Kehrling mérkőzést bonyolítják le, míg a páros mérkőzésre vasárnap kerül sor.

Románia első D. C. mérkőzését, Athénban játsza a görögök ellen. Valószínűleg győzni fog. Romániát, mint megirtuk, Poulieff és Réti fogják képviselni.

Lengyelország és Hollandia május 5—7-én Hágában játsza le D. C. tennismérkőzését. A lengyel színeket Tloczynski, Helde lengyel bajnok, Wittmann és Warminski, Hollandiát pedig Timmer, Diemer-Krol, Hughan és Koopman képviselik. A múlt évben Lengyelország 4:1-re győzött Hollandia ellen.

Ami a többi nemzetek közti küzdelmeket illeti, ez évben is — papírforma szerint — Amerika, Anglia, Ausztrália és Németország a legesélyesebbek a döntőbe jutáshoz. A legvalószínűbb győztes természetesen Amerika, amelynek kimeríthetetlen tartalékai vannak és tavaly — már nyílt titok — csak bírói tévedés miatt vesztette el a döntőt Franciaországgal szemben. A houstoni tenniszversenyen most egy új csillag tűnt fel, egy Parker nevű 18 éves diák,

aki Sutter és Lott legyőzésével került az első helyre.

A másik két jogos aspiráns: Anglia és Németország. Anglia tavaly a zónadöntőben kapott ki Németországtól. Angliát a tavalyi csorba kiközösítője készíteti sikeres harcra, míg Németország tavalyi győzelmeinek realitását akarja bebizonyítani. Ausztrália versenyzői a tennisz mumusai. USA legjobbjai a tél folyamán Ausztráliában versenyeztek, de csúnyán kikaptak. Vines világbajnokot ketten is verték, Hopmann és Crawford. Ausztráliát erősen fűti a vágy, hogy oly sok év után újra megszerezzék a kupát, amelyet 1907-től 1911-ig, majd 1914-ben és 1919-ben védtek.

A végküzdelmekbe beleszólhat még a 33 nemzet közül Csehszlovákia is, amely sétálva juthat az elődöntőbe. A csehek a második fordulón kezdnek s Monaco az ellenfelük, a következő fordulóban pedig a görög—román mérkőzés győztesével játszanak. Egyik sem veszélyes rájuk nézve. Olaszország, Ausztria, Japán, Irország és Délafrika szerepelhetnek még jól a küzdelmekben. Az amerikai északi és déli zóna résztvevői: Kuba, Kanada, Mexikó, Uruguay, Csile, Brazília, Argentína és Peru csapatai nem veszélyesek USA együttesére. Végül a védő Franciaországról néhány szót. Cochet, Borotra és Brugnon, a három tenniszcsillag, hivatott ez évben is, immár hetedszer védeni a kupát. Ragyogásuk azonban már nem a régi. Utánpótlásuk pedig, bármilyen hihetetlen is, még mindig nincsen. Merlin, Bernard, még csak a jövő ígéretei.

Vasárnapi sportprogram:

A Nemzeti Bajnokság küzdelmei:

Nagyvárad:

Az országos bajnokság sorsára döntő jelentőségű mérkőzés kerül sorra vasárnap Nagyváradon a Károly-pályán délután 5 órai kezdettel. A NAC és a Vénus találkozik, hogy eldöntse a nagy vitát: melyik Románia legjobb csapata?

Az ősszel, az emlékezetes mérkőzésen, túlfutott légrében a Vénus 6:0 arányban győzött. Azóta a NAC számtalan eredménnyel át megmutatta, hogy az a vereség nem lehet igazi erejének fokmérője. A vasárnapi mérkőzésen hazai környezetben a NAC nyugodt lelkiállapotban lép a pályára, ha győzelme nem is biztos, szép eredményt fog elérni.

Kolozsvár:

A Romania a Ripensiat fogadja. Ősszel a temesvári csapat 3:0-ra győzött. Nem valószínű, hogy megismétli a nagy győzelmet.

Temesvár:

Az Universitatea és TMTE játszik le az elmaradt mérkőzést. Nagy mérkőzés lesz, mert a temesváriak jó formában vannak, azonban az Universitatea győzelme valószínűbb.

Arad:

Az AMTE fogadja az Unirea-Tricolorot. Az őszi 4:1 arányú győzelemmel a tarsolyában, a bucaresti csapat fölényes győzelmet vár újra, azonban Aradon azért alaposan meg kell dolgoznia.

Nagyszeben:

A Soimii fogadja a CFR-t legyőző aradi Glóriát. Tavaly az aradok alig győztek egy góllal, most még nehezebb dolguk lesz.

Bukarest:

A CFR, az őszi listavezető, a váradi Crisana ellen játszik. Az ősszel döntetlenül végeztek, a játék kimenetele most is teljesen nyílt.

Győzött a magyar válogatott ökölvívócsapat. Nürnbergből jelentik: A magyar válogatott ökölvívók 10:6 arányban legyőzték a nürnbergi rendőrbóxolókat. Kohler pontozóbíró — aki a magyarokat erősen nyomta — a közönség kifütyölte.

Else Jacobsen Kopenhágában 1 p. 25.8 mp-re javította a 100 méteres női mellúszás világrekordját.

Kijelölték az Európabajnokságra a magyar válogatott keretet. Budapestről jelentik: A magyar vívószövetség kijelölte azokat a vívókat, akik közül az Európa-bajnoki csapatot összeállítják. Ugy kardban, mint tőrben nyolc vívó került a válogatott keretbe. Kardban Jekellfalusi (Piller), Kabos, Gerevich, Nagy Ernő, Kovács, Zirczy, Maszlay és Rajcsányi, tőrben Hátszegi, Hajdu, Gözsi, Meszlényi, Maszlay, Bay, Herendi és Halz a kijelöltek. Epében: Timár, Somogy Endre, Idrányi József, Borovszky Ernő, dr Gözsy Károly, Eckl Viktor, Kalnitsky József, Dunay Pál. Női tőrben: Bogáthy Bogen Erna, Elek Ilona, Elek Margit, Kolbe Rózi, Varga Ilona, Dani Margit, Faragó Teréz és Horváth Kató. Ezek közül csak az Európa-bajnokságot megelőzően állítják össze a négyes csapatot és állapítják meg, hogy kik vesznek részt az egyéni bajnokságokban.

Az Ausztria nyerte meg az Osztrák Kupát. Bécsből jelentik: Péntek délután játszották le az Austria—Wacker kupadöntőt, amelyet az Austria 2:1 (2:1) arányban nyert meg. A közönség a második félidő közepén betört a pályára s csak a rendőrség közbelépése után tudták befejezni a mérkőzést. Ugyanakkor játszották le az Admira—Brigittenau AC bajnoki mérkőzést is. Az Admira 5:2 (3:1) arányban győzött.

A magyar utánpótlás vízipólócsapat Hamburgban 10:1 (8:0) arányban, iskolajátékkal győzött. A magyarok megnyerték az uszó és a stafétaszámokat is. Meglepetést keltett Sietas veresége a 190 m-es hátuszásban.

Erősít az Ujpest. Budapestről jelentik: Az Ujpest leszerződött Pusztayt, a Törekvés amatőrválogatott csatárát és vasárnap már szerepelteti is a Somogy ellen jobbszelen. Az Ujpest csatársora tehát a következő lesz: Pusztay, Avár, Jávor, Sáros, Dédi. A fedezetsorban újra játszik Borsányi.

Ökölvívó csapatvilágbajnokságot terveznek a csehek. Prágából jelentik: A nemzetközi ökölvívó szövetség ezévi kongresszusát Prágában tartják meg, a cseh szövetség nagyszabású előkészületeket tett a kongresszusra és amint hirdik a következő nagyszabású indítványt terjeszti a kongresszus elé: Rendezék meg az európai nemzetek ökölvívó csapatvilágbajnokságát, a Davis Cup rendszer szerint. A cseh szövetség úgy tervezte, hogy az európai zóna győztese minden második esztendőben az amerikai zóna győztesével mérkőzzen a csapatvilágbajnoki címért.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint: 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Alláskeresőknek 33 százalékos kedvezmény.

Alkalmazás

Önállóan dolgozni tudó cukrászsegédet felvesz. Molnár cukrászda Regelo Ferdinánd 26.

Drogériába, vegyszertári gyárba megbízható komoly szakember állást keres, esetleg utazói állást is vállal. Cím a kiadóban.

Jobb leányt felfogad magas urinő. Rákóczi-út 69. I. em. 5.

Adás-vétel

Használt tüdőkad eladó. Ritoók-u. 16. sz.

Magyar gazdasági cséplőgarnitúra teljes felszereléssel, eladó. Strada Dr. Juliu Maniu 5. sz.

Veszek

megbízóm részére készpénzért betétkönyveket és lejárt piculást. (Nagyvárad) Tkp. és Marmorosch bankkönyveket is.

Eladók

sürgősen nagy engedménnyel Industriabank, Biharmegyei Tkp., Polgári Tkp., Takarékpénztár, Lezsámitolobank és katolikus Népszövetségi betétkönyvek.

Jelenkezések mindennap csakis délután 5 órától Faragónál, Cuza Voda 43.

Lakás

Emeleti udvari 2 szoba, konyha, fürdő szoba azonnal kiadó Str. Moldova (Kálvária) 18.

Háromszobás lakás fürdőszobával 1500. leírás Templom-u. 34 alatt azonnalra kiadó.

Modern kétszobás és háromszobás lakás májusra kiadó. Strada Mihail Sorbul (Széles-u.) 11. sz.

Telek eladó! Ugyanott külön épületben 1 szoba, konyha, kiadó. Petru Rareş 12. (Péter-u.)

Kiadó elegánsan butorított külön bejárattal szoba, Szaniszló-u. (Bratianu) 21.

Két szobás modern lakás aug. 1-re kiadó. Szaniszló-u. 27.

Különléte.

Német, francia társalgást zongora oktatást ad nyaralással kapcsolatosan előkelő uri család. Oradeán. Uri-u. 24.

Tennis-partnernek ajánlom három évi gyakorlattal, cím a kiadóban.

Különleges **Rózsafajok,** díszbokrok, fészönövények és mindenféle virágtövek nagy választékban a

VIKTORIA

műkertészetben,

Oradea, Piața Creanga No. 14.

Vidéki főmegbízottaink: Arad: Brunner Lajos, Str. Bucur (Eötvös) 7. Brassó: Paulusz Ferenc Közép-utca 59. — Bukarest: Jávor Béla, Str. Matei Basarab 10. — Csíkszereda: Albert István. — Gyergyószentmiklós: Ferenczy Árpád. — Kézdivásárhely: Földi István, Piata Reg. Maria 24. — Kolozsvár: Dr Sulyok István, Főter 13. emelet. — Marosvásárhely: Elekes Pálné, Főter 60. szám. — Nagykaroly: Sultész József, Str. Gen. Mosoiu 21. — Szatmár: Rencz Antal, Karitászkönyvkereskedés. — Temesvár: Missió kegytárgyüzlet, Püspöki-palota, Str. Lonovics 1. — Zsilbölgyi képviselő: Molnár Sándor, Petroseni. — Magyarországi képviselő: Dr Léber János, Budapest, I. Fehérvári-út 78. Telefon aut. 58-8-53. — Minden lapunkkal kapcsolatos ügyben tessék nevezettekhez, vagy a többi városokban levő bizományosainkhoz fordulni.

Kiadja az Erdélyi Lapok Lapkiadó Rt.

Készült a Szent László nyomda Rt. körítorgógépen Oradea (Nagyvárad) Str. Carol II. No. 5.